

MILIEURAMA

1/2

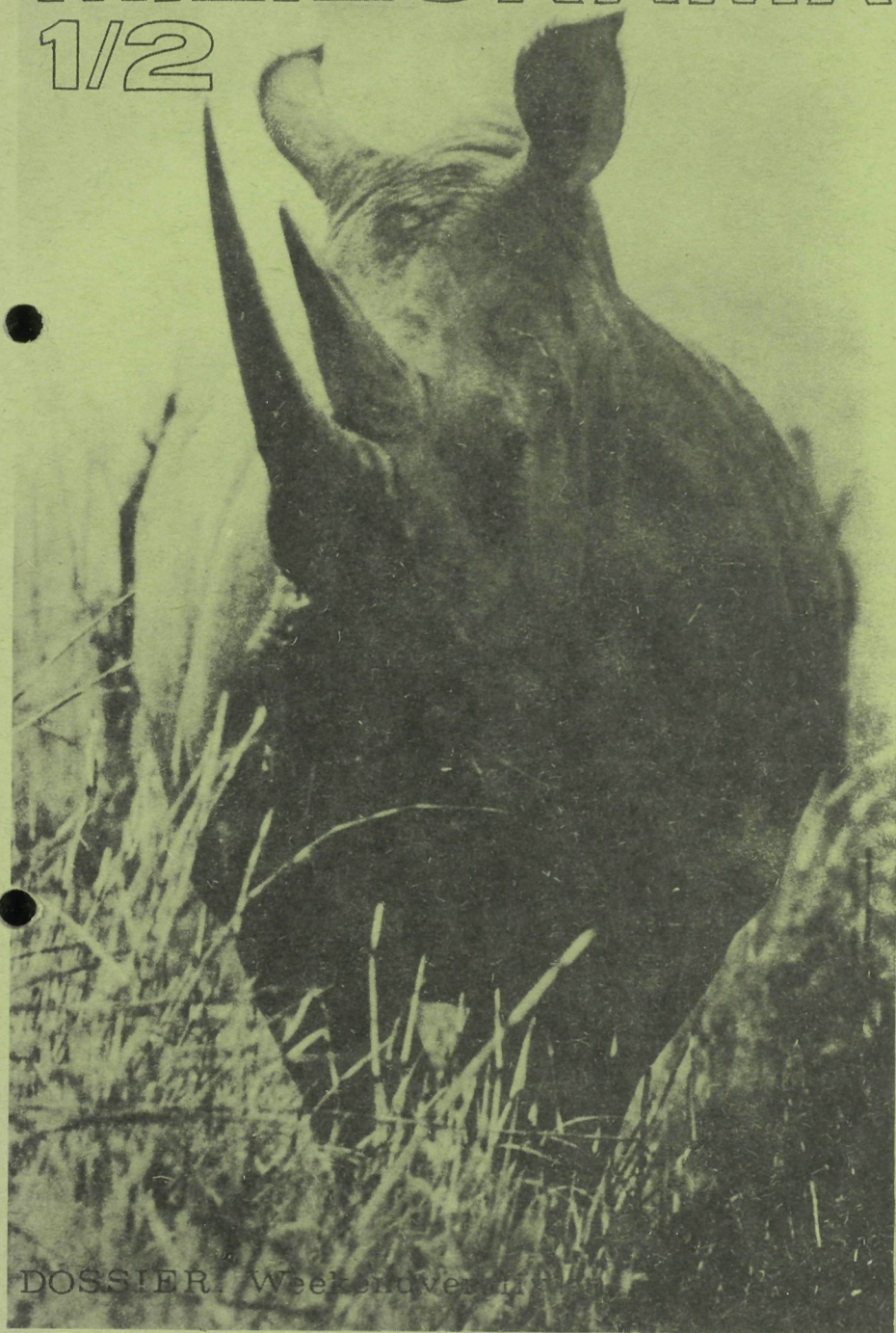

FOTO W.W.T.

DOSSIER Weekender

Inhoud.

Milieurama licht (op) groen.	R. Dirks	blz.3

Milieubeweging en politiek engagement	H. Delaunois	blz.5

DOSSIER: Weekendverblijven	B. Van Waelderen	blz.10

M.E.R.: naar Europese richtlijnen?	D. van Melkebeke.	blz.16

Milieupolitiek in Nederland	G.P. Hekstra	blz.19

Vlaams Nederlandse milieusamenwerking	P. Nijhoff	blz.25

Vlaams Nederlands milieuoverleg	W. Vermeulen	blz.27

Konventie van Washington	D. Van Melkebeke	blz.29

Oost-Vlaams milieuoverleg	B. Van Waelderen	blz.31

INSPRAAK	R. Dirks	blz.32

KORTE BERICHTEN		blz.34

PUBLIKATIES		blz.39

PORTRET	E. Amie	blz.42

KALENDER		blz.43

De stadsvernieuwingskampagne 1981		blz.44

ms. ped
26/4/81

Milieurama: licht (op) groen!

Roeland Dirks

Het is zover! Het bestuur van de Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen heeft op 17 december 1980 definitief het licht op groen gezet voor Milieurama. Dit betekent dat voor het eerst in de geschiedenis van onze federatie in 1981 een eerste, volledige jaargang zal verschijnen van dit onafhankelijke, algemeen milieutijdschrift. De planning werd reeds tot in de details uitgewerkt. Onze nieuwe periodiek zal negenmaal verschijnen; drie publikaties zullen dubbele nummers zijn, waaronder dit. Het volgende zal begin maart vanuit het algemeen sekretariaat worden verzonden, nr. 4 op 30 maart, nr. 5 op 4 mei; nr. 6 op 1 juni, nr. 7 op 17 augustus, nr. 8-9 op 28 september, nr. 10 op 3 november en nr. 11-12 op 30 november 1981. De redactie wordt telkens veertien dagen vóór deze data afgesloten. Een gewoon nummer zal 36 bladzijden tellen. De oplage zal geleidelijk worden opgedreven van duizend naar tweeduizend tot tweeduizend vijfhonderd, afhankelijk van de te verwachten toename van het aantal abonnees. De prijs voor een abonnement op een volledige jaargang bedraagt driehonderd frank. De lezers van het Cultureel Jongeren-Paspoort, Plus-3-pas en het Cultureel Paspoort Anders-valieden krijgen twintig percent korting en betalen slechts tweehonderdveertig frank. De leden ontvangen Milieurama gratis. Een los nummer kost veertig frank.

Zoals blijkt uit deze aflevering werden de lay-out, het kaftontwerp, de illustraties en de druk aanzienlijk verbeterd. Zo bekeken is Milieurama een goedkoop tijdschrift. Dit danken we ondermeer aan de

drukkerij EPO te Antwerpen, die ons initiatief steunt door aan bijzonder gunstige voorwaarden te werken. Minister Galle van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Eksekutieve hebben niet geaarzeld om tweehonderd vijftig duizend frank ter beschikking te stellen voor het eerste aanloopjaar van Milieurama.

Talrijke vrienden, milieumilitanten, fotografen, tekenaars, beroeps-journalisten en wetenschapsmensen hebben entoesiast en belangloos hun medewerking aangeboden. Op het algemeen sekretariaat werden de nodige schikkingen getroffen om het werk aan te kunnen. Daarbij kan worden gerekend op enkele geestdriftige jongeren, die zich met hart en ziel willen inzetten om door te gaan en te slagen. Nog nooit waren de omstandigheden zo gunstig om deze wensdroom van de milieubeweging te realizeren en dit ondanks de crisis! Of we zullen slagen, hangt op de eerste plaats van U af, beste lezer. Elke abonnee, elk lid van onze talrijke aange-

sloten organisaties, elke toeval-
lige belangstellende moet vanaf het
eerste uur Milieurama daadwerke-
lijk steunen door tenminste vijf
nieuwe abonnees te werven. Want,
het te verwachten sukses van dit
initiatief moet na verloop van
tijd (twee tot drie jaar?) de eigen
inkomsten in belangrijke mate doen
toenemen, zodat de overheid voor
een minder belangrijk aandeel moet
tussenkomen. Dit kan alleen maar
onze onafhankelijkheid bevorderen.

Het gaat nu niet meer op om, met
welke redenen dan ook, sceptisch te
staan. Valse argumenten, dilettan-
tisme en enge concurrentiegeest
mogen de milieubeweging in de jaren
tachtig niet langer belasten.
Wie dat niet inziet, hoort niet
thuis in onze rangen. Het weze
nogmaals klaar en ondubbelzinnig
benadrukt: Milieurama wil een
publiek bereiken en sensibilizeren
dat zich nog niet interesseert
voor natuur en milieu, naast de
velen die zich reeds hebben geënga-
geerd in de milieubeweging; Milieu-
rama is bovendien een uitstekend
middel om de banden tussen de
verschillende milieuorganisaties
nauwer aan te halen.
Deze argumenten zijn des te meer
te verdedigen, omdat Inter-environ-
nement - Wallonie reeds geruime
tijd het algemeen, onafhankelijk
milieutijdschrift "Environnement"

uitgeeft. Ook onze zusterorganiza-
tie in Nederland, de Stichting
Natuur en Milieu, publiceert al
jaren haar "Natuur en Milieu".
Waarom zou Vlaanderen ten achter
blijven?

Terwijl U deze regels leest, zal
Milieurama op een perskonferentie
reeds aan de media zijn voorge-
steld. We weten dat wij op pers,
radio en televisie kunnen rekenen
en we danken onze kollega's voor
hun steun en hun vertrouwen. De
reacties kunnen niet uitblijven.
Nadat "Milieurama" voor de
tweede maal gedurende enkele
sekonden op het televisiescherm
was getoond, namelijk op 30 novem-
ber 1980 in de BRT-uitzending
"Leven en laten leven", reageerden
weer vele honderden kijkers door
een proefnummer aan te vragen.
Door een samenloop van omstandig-
heden konden alle verzoeken niet
dadelijk worden beantwoord. Alle
briefschrijvers mogen echter
gerust zijn. Er is intussen werk
van gemaakt. Ook via de radio-
voorstelling van Milieurama op
3 januari 1981, in het zaterdag-
ochtendmilieuprogramma, werden
heel wat belangstellenden bereikt.

Dat Milieurama nog beter kan en
moet worden, weten we ook. Maar dat
zal afhangen van de beschikbare
middelen en van de inzet van alle
milieubewuste krachten. Het BBL-
bestuur heeft zijn verantwoordelijk-
heid genomen door voor Milieurama
'81 het licht op groen te zetten.
Milieurama '81 nog lichtgroen in
januari, stralend donkergroen
in december '81? Het woord is aan
de basis!

Milieubeweging en politiek engagement

Herman Delaunois

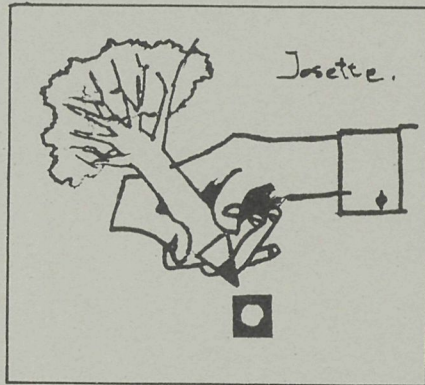
De jaarlijkse ontmoetingsdagen van BBL-Vlaanderen hebben tot doel het kontakt onder de milieugroeperingen te bevorderen door telkens een gesprek op gang te brengen rond een centraal, liefst aktueel, tema. Na het autowegenbeleid, het behoud van waterrijke gebieden, de toekomst van het platteland en de problematiek van onze steden, kwam op de vijfde ontmoetingsdag te Mechelen op 6 december 1980 de relatie tussen de milieubeweging en de politiek aan de beurt. De suggestie daartoe werd op de vorige vergadering vanuit de zaal gedaan n.a.v. de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen, voornamelijk in het licht van het opkomen van groene lijsten.

Bij velen leeft blijkbaar een brandende vraag: moet de milieubeweging zich neutraal opstellen tegenover de politiek of moet ze zich rechtstreeks mengen in de politieke strijd?

DE HOUDING VAN BBL-VLAANDEREN

Onvermijdelijk leidt deze vraag tot de volgende overweging. De milieubeweging tracht de maatschappij te beïnvloeden. Dat heeft ze gemeen met andere bewegingen als die voor de mensenrechten, de vrede, tegen het racisme, de Vlaamse beweging, het feminisme. Dergelijke bewegingen kunnen zich de lukse niet veroorloven onverschillig te staan tegenover het politieke gebeuren. Hun doelstelling houdt immers in dat ze het beleid willen ombuigen, de mentaliteit veranderen: wat ze nastreven ligt dus op het politieke vlak. Het knelpunt echter is dat deze politieke gerichtheid partijgebonden kan, maar niet hoeft te zijn. En dit plaatst ons direkt

voor het dilemma: moeten we ja of neen zeggen aan een partij die vóór alles het leefmilieu verdedigt?

Om nodeloze verwarring in het debat te vermijden, moeten we precizeren wat we bedoelen wanneer we ons voornemen "onze houding" te bepalen. Deze houding kan inderdaad verschillend zijn naarmate we ons opstellen als individu, als milieugroep of als federatie. Het is bij wijze van voorbeeld heel goed mogelijk dat iemand individueel gewonnen is voor een groene lijst, maar met mensen van andere politieke overtuiging wil samenwerken binnen een "neutrale" aktiegroep. Wat de federatie betreft, moeten we ervan uitgaan dat die als koepel optreedt en dus onderdak moet kunnen bieden aan al de organisaties, zowel degene die zich politiek willen binden als de andere. De federatie is bovendien onrechtstreeks de verzameling van alle milieubeschermers, die nu eenmaal niet eensgezind tegenover het probleem staan, omdat niet bij iedereen de politieke keuze uitsluitend door milieu-overwegingen wordt bepaald.

Deze redenering brengt ons tot de enig mogelijke houding voor BBL: zelfs indien een meerderheid van zijn leden zou te vinden zijn voor een zelfde politiek engagement, zouden we rekening moeten houden met de minderheid, m.a.w.: positie kiezen zou voor BBL betekenen dat die mensen en groepen worden uitgesloten die enerzijds geloven in de milieubescherming en anderzijds trouw willen blijven aan de partij die met hun politieke overtuiging overeenstemt.

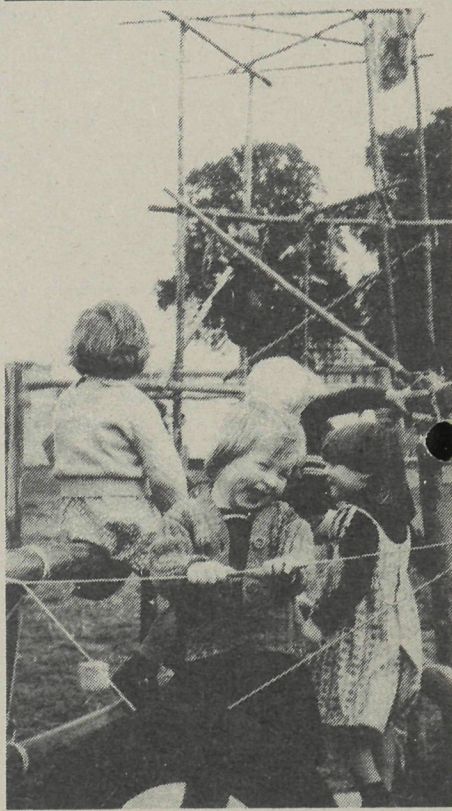
We hebben getracht dat duidelijk te maken ter gelegenheid van de Europese verkiezingen, door aan alle lijsten en kandidaten te vragen of ze bereid waren een milieubeleid te verdedigen op basis van het manifest van het Europees Bureau voor Milieuzaken.

We publiceerden de namen van degenen die positief hadden geantwoord en tijdens een publiek debat met de lijsttrekkers gaven we het standpunt van BBL, t.w. dat wie een stem wilde uitbrengen voor een milieugericht beleid, de keuze had tussen drie mogelijkheden: stemmen voor een groene lijst, voor een andere lijst die in zijn geheel voldoende garanties bood; voor een kandidatuur die inzake leefmilieu het vertrouwen verdiende, om 't even op welke lijst hij zich verkiesbaar had gesteld. In feite hebben we toen met andere woorden net hetzelfde gezegd als in 1970, toen we (vóór BBL bestond) op de natuurbeschermingsdag de slogan lanceerden "stem groen"!

Uiteraard is de situatie verschillend op Europees, nationaal en gemeentelijk niveau. Bij gemeenteraadsverkiezingen valt vaak meer nadruk op zuiver lokale problemen dan op de eigenlijke ideologische keuze. Zo ontstaan

er soms koalities die nationaal geen zin zouden hebben en komen er gemeentelijke lijsten op met andere dan traditionele strekkingen. Het is dus denkbaar (daarom niet "wenselijk": dat laten we aan uw eigen beoordeling over) dat een milieugroepering lokaal opteert voor een bepaalde lijst, maar zich t.o.v. nationale politiek buiten de partij-tegenstellingen houdt.

Dit neemt dan weer niet weg dat ook op gemeentelijk niveau los van de partijen grote politieke druk kan worden uitgeoefend. De laatste jaren hebben we daar schitterende voorbeelden van gezien: de bezetting van de Arena-weide in Deurne,

de strijd van de Gentse Pandinisten. Daarbij werd telkens aan de politici een injectie gegeven opdat ze de milieuwaarden niet zouden opofferen en opdat de bevolking dichter zou worden betrokken bij het beleid. BBL heeft dan ook niet geargeld deze akties te steunen en ze bovendien te bestempelen als belangrijke bijdragen tot de geboorte van een nieuwe en betere democratie.

Wanneer evenwel een milieugroepering rechtstreeks gaat deelnemen in de strijd onder de politieke partijen (waarvoor uitsluitend zichzelf de verantwoordelijkheid draagt!) dan is BBL, wegens zijn overkoepelende functie, genoodzaakt zich te onthouden van morele of logistieke steun, in zoverre het deze aktie betreft.

Onze dubbele bekommernis is dat het politieke landschap een gestalte krijgt die een degelijk milieubeleid op alle niveaus mogelijk maakt, en dat, ondanks de uiteenlopende politieke visie van onze medestanders, de milieubeweging naar buiten haar eenheid bewaart.

Ik hoop dat ik erin ben geslaagd enkele misverstanden uit de weg te ruimen, nl. dat de houding van de aangesloten organisaties en die van hun leden niet noodzakelijk hoeft overeen te stemmen met die van BBL; dat wanneer we voor de verdediging van het leefmilieu een bepaalde "politiek" voeren, dit niet impliceert dat we daarom aan "partijpolitiek" zouden moeten doen; dat BBL zich niet kan identificeren met een groene partij.

Het ontbreken van de verschillende partijen op het programma van de vijfde ontmoetingsdag, mag niet verkeerd worden geïnterpreteerd. Het betekent dat wij op 6 decem-

ber 1980 geen uiteenzetting over partijprogramma's wensten te horen, wél dat we een debat wilden houden over nut en onnut van afzonderlijke groene lijsten.

VOOR OF TEGEN EEN GROENE PARTIJ?

Marc Dubrulle vertelde ons hoe hij, na jaren intense aktiviteit in de milieubeweging, ertoe kwam zich te gaan inzetten voor een groene partij. Het tegenovergestelde standpunt werd verdedigd door Guido Van Steenberghe, die als even overtuigd milieubeschermer uit eigen naam sprak en niet als vertegenwoordiger van een of andere organisatie. Hij pleitte niet voor één bepaalde keuze, maar voor politiek engagement, dat naar zijn mening ook mogelijk is buiten een milieupartij.

Dat we de diversiteit in het politiek engagement evenals een "neutrale" opstelling openlaten, werd bewezen door onze uitnodiging tot de ideologische koepels van het vormingswerk. Hun afgevaardigden namen aan het debat deel en situeerden de milieubescherming, ieder vanuit zijn politieke visie.

Om over de nodige objektieve achtergrondinformatie te beschikken voor de geplande diskussie, werd Pieter Leroy, socioloog aan de U.I.A., verzocht vooraf een historisch-wetenschappelijk overzicht te geven van het politiek optreden van de milieubeweging, de opkomst van groene lijsten en de sociale aspecten van dit verschijnsel.

Na deze uiteenzetting, ontstond een open debat rond de vraag "voor of tegen een groene partij". Hierin kwamen tal van interessante elementen naar voor. Binnen afzienbare tijd hoopt men klaar te zijn met de publikatie van de referaten.

VOORLOPIGE BESLUITEN

Milieubeweging en politiek engagement? Vele vragen blijven open, het debat is niet afgelopen. Het ligt in de lijn van de verwachtingen dat vele milieumilitanten met een aantal vraagtekens en twijfels blijven rondlopen. Spraakverwarring, dovemansgesprekken zijn aan de orde van de dag en bevorderen zeker niet de duidelijkheid in de kwestie hoe het nu eigenlijk moet met het politiek engagement van de milieubeweging. Toch zijn er een aantal zaken die duidelijk kunnen gesteld worden.

we de ontgoochelingen die vele militanten opliepen, op een rijtje zouden plaatsen. Scherpe reacties en verwijten aan het adres van de gevestigde machten kunnen dan ook niet uitblijven.

Eveneens BBL krijgt geregeld een veeg uit de pan over zijn beleid (kontakt met de basis, innemen van onduidelijke standpunten,...). Toch dient hier gewezen te worden op het feit dat niet de top van de federatie, die BBL toch is, maar wel de leden over haar werking en haar structuur beslissen.

In de relatie milieubeweging - politiek engagement gaat het niet alleen over de houding die de milieubeschermers tegenover de politiek als dusdanig moeten innemen, maar evenzeer over de plaats die de beweging en de milieuproblematiek moeten innemen in het politiek gebeuren en bij de diverse ideologische families.

Duidelijk is ook dat bij de basis van de milieubeweging onvrede leeft over de houding van de gevestigde politieke machten. Dit onbehagen is te begrijpen, als

Het is logisch dat vanuit die achtergrond stemmen opgaan om een strikt groene partij op te richten. Er zijn heel wat argumenten pro maar evenzeer argumenten kontra aan te halen, die allemaal waardevol zijn, maar waaruit de individuele militant zijn keuze naar eer en geweten dient te maken. Een kant en klare oplossing kan BBL niet bieden. Als federatie van diverse groeperingen, waar over de houding in verband met politiek geen eensgezindheid bestaat, kan BBL geen standpunt pro of kontra innemen. Indien ze dit wel zou doen, betekent dit automatisch het uitsluiten

van een of andere strekking, wat onvermijdelijk een scheuring in de milieubeweging zal veroorzaken. Op het gegeven ogenblik kan de milieubeweging dergelijke verdeeldheid missen als kiespijn. Wil de milieubeweging op korte termijn positieve resultaten boeken, dan is eendracht geboden. Dit houdt in dat er verdraagzaamheid en begrip aan de dag moet worden gelegd

tegenover andere standpunten dan die van jezelf, hoezeer je ook overtuigd bent van je gelijk.

Bovenstaande tekst is een bewerking van de openings- en slottoespraak van H. Delaunois op de 5de ontmoetingsdag van BBL-Vlaanderen over "Milieubeweging en politiek engagement".

WAT U DOEN MOET!

Nu een jaarabonnement nemen op MILIEURAMA door 300 fr. over te schrijven op rekening-nummer 427-9082201-48 van Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen te Brussel met vermelding "MILIEURAMA" en uw naam en adres

STEUN UW ONAFHAKELIJK MILIEU-TIJDSCHRIFT DOOR UW VRIENDEN EN RELATIES AAN TE ZETTEN HETZELFDE TE DOEN.

WE MOETEN ZO SNEL MOGELIJK DUIZENDEN ABONNEES WERVEN. GEEN WOORDEN MAAR DADEN! HELP MEE. DAT IS MEDE UW VERANTWOORDELIJKHEID ALS MILIEUMILITANT. Dank u

Roeland Dirks
Algemeen sekretaris.

DOSSIER: Weekendverblijven

B. Van Waeldereren.

De jongste decennia werd natuur en landschap meerdere malen ernstig bedreigd door milieuverontreiniging, voortschrijdende asfaltering en betonering en niet in het minst door grondspekulanten, die leidde tot een moeilijk af te remmen uitbreiding.

Het probleem van de weekendverblijven is niet alleen nauw verbonden met het ons omringende milieu maar ook met de recente sociale ontwikkelingen. Hoogbouw, verkeersdrukte, gebrek aan groen kortom de toenemende onleefbaarheid van de steden, veroorzaakte bij velen een inweerstaanbare drang naar de vrije natuur, waar nog rust en verademing kan worden gevonden.

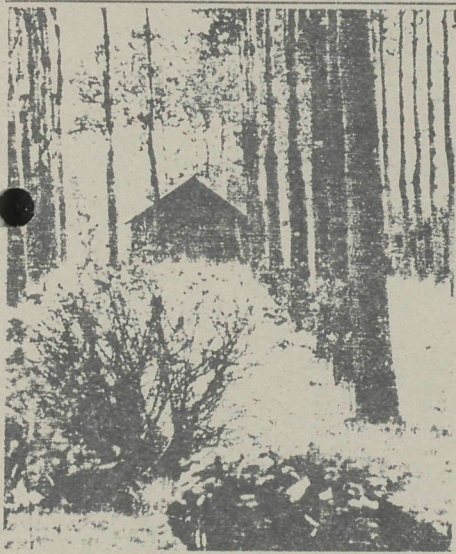
Door de sociale vooruitgang bleef het 'verblijfje op den buiten' niet langer een onbereikbare droom, tot dan toe enkel voorbehouden aan rijke lui. Door de algemene verhoging van de welvaart kon eer nieuw publiek aanspraak maken op de groene ruimten. Een tweede woning werd stilaan een statussymbool, bereikbaar eerst voor de middenklasse en nadien ook voor de mensen met een meer bescheiden inkomen. De nieuwe kandidaat-kopers zagen hun 'droomvilla' reeds staan op een meestal beperkte oppervlakte omdat met hun duur verdiende spaarcentjes een grotere investering voor hen onmogelijk was. Duizenden hektaren bos- en landbouwgrond gingen verloren door deze moderne woede. De uitzwerming van de stadsbewoners naar het platteland nam stelselmatig toe. Ongeordende inplantingen en wansmakelijke konstrukties vormden een nieuwe aanslag op natuur en landschap.

HISTORISCH OVERZICHT.

Vóór 1960 waren er vrijwel geen problemen. Wel werden er hier en daar enkele weekendverblijven opgericht, meestal moeilijk zichtbaar op grote percelen. Handige makelaars buitten de toestand uit en versnipperden het beschikbare landschap in steeds kleiner ingedeelde kavels. Het probleem van de weekendverblijven ontstond zonder dat men er zich goed en wel van bewust was. Er bestond geen reglementering die deze gang van zaken kon verhinderen, noch een politie ordening die de verkaveling kon verbieden en van plannen van aanleg was nauwelijks sprake.

Het Koninklijk Besluit van 29 maart 1962 (B.S. 12 april 1962) betreffende de organisatie van de Stedenbouw en de Ruimtelijke Ordening, bracht hierin voor het eerst verandering. Hoewel deze wet geen specifieke maatregelen met betrekking tot de weekendhuisjes bevatte, was er nu wel sprake van een 'bouwvergunning'. De vele pioniers van deze nieuwe vorm van ontspanning stoorden zich hier niet aan en deden als eigenaar wat zij wilden op hun gronden. Alleen de bouw van een 'droomhuisje' in steen stelde in praktijk problemen zodat voor houten konstrukties als paddestoelen uit de grond rezen. Voor het plaatsen van karavans was er geen enkele vergunning vereist. Zowat alle verblijven werden toegelaten op voorwaarde dat ze op wielen stonden en via de openbare weg konden worden vervoerd . Bij gebrek aan duidelijke reglementering wisten de meeste gemeentebesturen dan ook geen raad met het toenemend aantal weekendverblijven. Alles mocht worden opgericht als het maar voorlopig was. Dat had de meest gekke

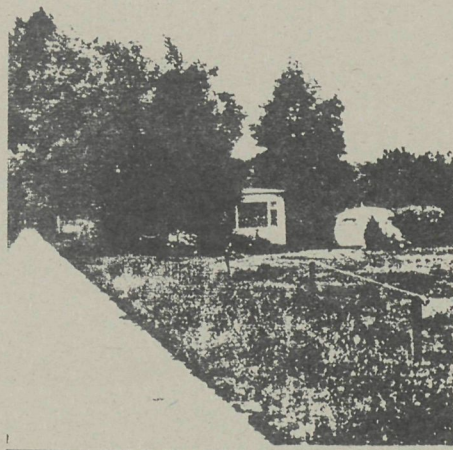
situatie voor gevolg. Allerlei krotten tot zelfs afgedankte autobussen werden het bos ingesleurd. Bijna elk 'verblijf' bleek opeens verplaatsbaar te zijn. In dit opzicht kende de vindingrijkheid van de Belgen geen grenzen.

Het werd al te bar, oordeelde de de overheid en besloot een einde te stellen aan deze wantoestanden. Op 22 december 1970 werd de wet van 1962 grondig aangepast. Vanaf toen was er een bouwvergunning nodig voor het oprichten van vaste en verplaatsbare 'inrichtingen', evenals een verkavelingsvergunning voor te koop stellen van kavels voor weekendverblijven. Deze wetswijziging beoogde de nodige maatregelen om de wildgroei af te remmen. De resultaten waren echter bedroevend. Weinig stoorden zich aan de nieuwe wetgeving. Er werd lustig verder verkaveld en gebouwd. De verkavelaars verzuisden van aan de kandidaat-kopers mee te delen dat zij op de beoogde gronden hun droomhuisjes niet mochten bouwen, maar verwezen in tegendeel naar hetgeen er reeds stond maar niet afgebroken werd. Alles wees erop dat de wets-

wijziging een slag in het water was temeer omdat de gemeentebesturen hulpeloos wachtten op richtlijnen uit Brussel, terwijl zij op de eerste plaats moesten instaan voor de toepassing van de wet en de voorziene sankties. Eveneens van belang was de wet op het kamperen van 30 april 1970, aangevuld door het K.B. van 29 oktober 1971. Daardoor werd de oprichting geregeld van zomerhuisjes en karavans, binnen de grenzen van een kampeerterrein. Deze wet legt de nadruk op het tijdelijk karakter van het verblijf.

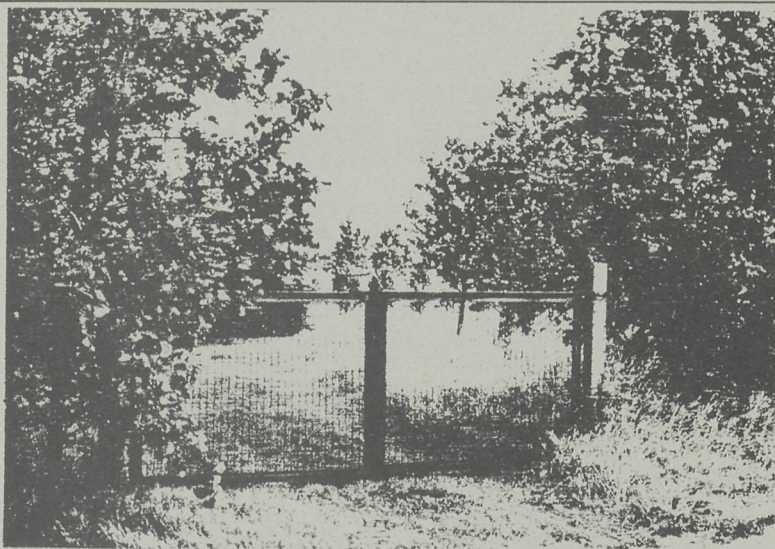
Op een ogenblik dat de toestand uiterst ingewikkeld en verward was, verschenen de gewestplannen. Het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen legt de verschillende zones voor verblijfsrecreatie vast, evenals de toepassingsvoorschriften. Er werd daarbij zoveel mogelijk rekening gehouden met bestaande concentraties van weekendverblijven, in de hoop een zo groot mogelijk aantal uit de on-

wettigheid te halen. De lange procedure van ontwerp tot besluit, in een bijzonder gunstige bouwperiode leidde zelden tot een resultaat.

Het Koninklijk Besluit van 30 oktober 1973 met betrekking tot de weekendverblijven, regelt voor het eerst de vestigings- en inrichtingsvoorwaarden van nieuw op te richten weekendverblijfparken. Over de reeds bestaande legale en illegale verblijven, in en buiten de voorziene zones van het gewest-plan werd met geen woord over gerept. Niemand ontkent echter de toenemende aantasting van natuur en landschap die daar een gevolg van is.

onderrichtingen werden gepubliceerd in de ministeriële omzendbrief nr. 18-9 van 13 september 1974 en had een ware papierslag voor gevolg. Een strikte toepassing zou het einde betekenen van duizenden weekendverblijven. Mede door de grote inspanning van het N.K.W. en uit angst hun buitenverblijven te verliezen, dienden de eigenaars massaal regularisatieaanvragen in. Zij hoopten hiermee het onwettige van veel weekendverblijven om te buigen en aldus te regulariseren.

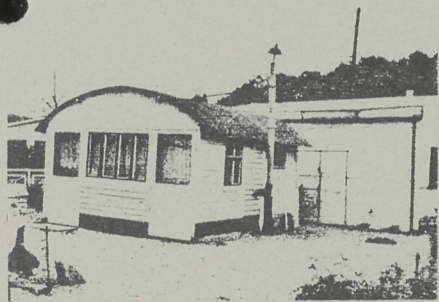
NATIONAAL KOMITEE WEEKENDVERBLIJVEN

Niet alleen de natuurbeschermers, maar ook de eigenaars van weekendverblijven voelden zich door de overheid in de steek gelaten. Deze laatsten organiseerden zich spontaan in het Nationaal Komitee voor Weekendverblijven (N.K.W.), dat voor zijn aangesloten leden ongetwijfeld heel wat nuttig werk presteerde. Onder impuls van dit komitee zette staatssekretaris Dhooze in 1974 een regularisatieprocedure in voor de bestaande illegale weekendverblijven, gelegen in het Vlaams gewest. De nodige

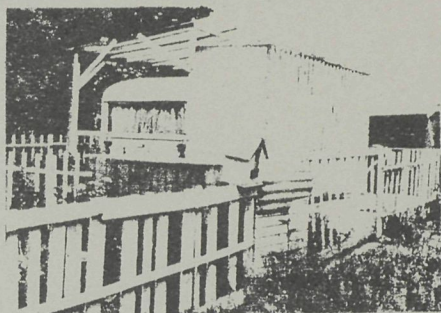
Uit wat voorafgaat blijkt overduidelijk dat de weekendverblijven tot dan toe oogluikend werden toegestaan. Telkens de overheid vaststelde dat de toestand uit de hand liep, verschenen nieuwe wetten of ministeriële toelichtingen. Maar toen was het kwade reeds geschied. Een preventief en geloofwaardig beleid bleef al die tijd een wensdroom.

Inmiddels zitten de gemeentebesturen met de moeilijkheden, terwijl willekeur en onverschilligheid zo wat schering en inslag zijn. Vele gemeenten weten niet wat te begin-

nen en laten al dan niet oogluikend de wildgroei van weekendverblijven toe. Grondspekulanten en bouwpromotoren varen er wel bij, evenals de gemeentekas en de plaatselijke middenstand. De gemeenten hebben immers het recht om een gemeentebelasting te heffen op weekendhuisjes en karavans, zelfs al werden zij zonder toelating opgericht of neergezet. Dit bleek ondermeer op een antwoord van minister van Binnenlandse Zaken Boel op een parlementaire vraag in dit verband.

Bij sommige gemeenten groeit echter stilaan het bewustzijn dat het zó niet verder kan. Op eigen initiatief of onder druk van lokale milieugroeperingen wordt hier en daar tot actie overgegaan. De overtreders worden geverbaliseerd en voor de rechtbank gedaagd. Op sommige plaatsen werden zegels gelegd, maar tot afbraak kwam het zelden, ook al legde het vonnis deze verplichting op. De gemeente die, na de overtreder, met de uitvoering van het vonnis belast is, voelt zich niet voldoende gesteund door de hogere overheid en neemt al te vaak een afwachtende houding aan. Slechts enkele gemeentebesturen gingen tot afbraak over of sleepten enkele karavans het bos uit, als voorbeeld, in de hoop hiermee duidelijk te maken dat op hun grondgebied geen nieuwe poging tot aantasting van natuur en landschap zal worden geduld. Tot massale afbraak

van illegale, niet-regulariseerbare verblijven kwam het vrijwel nergens

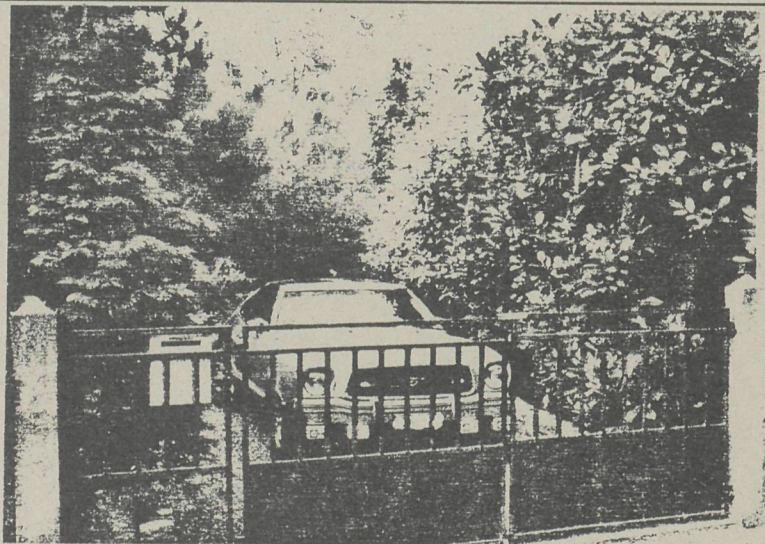
Na een vrij lange periode van immobilisme, volgend op de regulisatieaanvragen, liet het bevoegde staatssekretariaat opnieuw van zich horen door de omzendbrief nummer 18-10 van 20 januari 1978. De hoop op duidelijke richtlijnen met het oog op een fundamentele oplossing

was voorbarig. Uit het onderzoek van de ingezamelde gegevens, bleek, volgens het staatssekretariaat, dat zich twee gevallen kunnen voordoen. Ten eerste de weekendverblijven, die deel uitmaken van een groep en zijn gelegen in gebieden die voor het natuurbehoud of de landbouw van minder belang zijn. Vaak gaat het

over nederzettingen in gegroepeerd verband, gelegen in een heterogeen agrarisch gebied. Uit zoneringsoogpunt gelden voor deze weekendverblijven geen verdere bezwaren, omdat ze aangeduid zijn als zone voor verblijfsrecreatie in de gewestplannen. Hun stedenbouwkundige voorschriften moeten nog nader bepaald worden. Een tweede reeks gevallen betreft weekendverblijven die geïsoleerd zijn ingeplant of zich bevinden in kleine groepen in open gebieden. Deze gevallen worden volgens hoger genoemd ministerieel rondschrĳven nader onderzocht.

bekendheid van het structuurplan, zoals door de overheid bedoeld en de problemen met betrekking tot de infrastructuur bij het opmaken van een verkavelingsplan, zijn er de oorzaak van dat alles bij het oude blijft. Tot nu toe zijn we nog geen stap dichtër bij een oplossing. Zes jaar na de instelling van de regularisatieprocedure is de overheid er nog steeds niet toe gekomen beleidsopties te nemen voor de individuele weekendverblijven. De toestand verslecht en heeft voor gevolg dat over enkele jaren de groep overtreders nog zal zijn toe

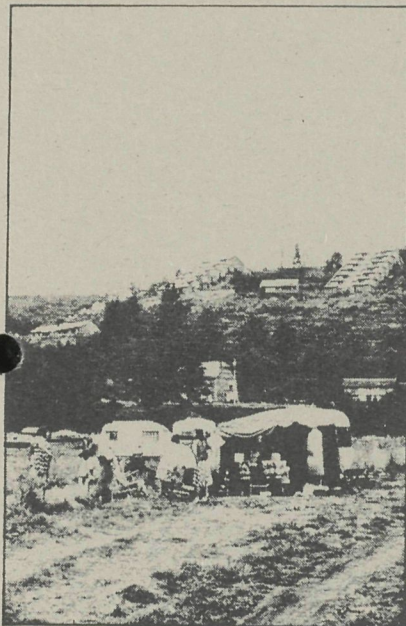

Op 4 maart 1980 verscheen een nieuwe aanvullende omzendbrief van het staatssekretariaat. Hierin worden verschillende mogelijkheden ter regularisatie van de weekendverblijven, gelegen in een zone voor verblijfsrecreatie, opgesomd. Dit kan gebeuren door een Bijzonder Plan van Aanleg (B.P.A.), opgesteld door de gemeente of door een verkavelings- of structuurplan, opgesteld door een eigenaarsgroep of haar gevolmachtigde. De weigerachtige houding van de meeste gemeentebesturen ten aanzien van het B.P.A., de geringe

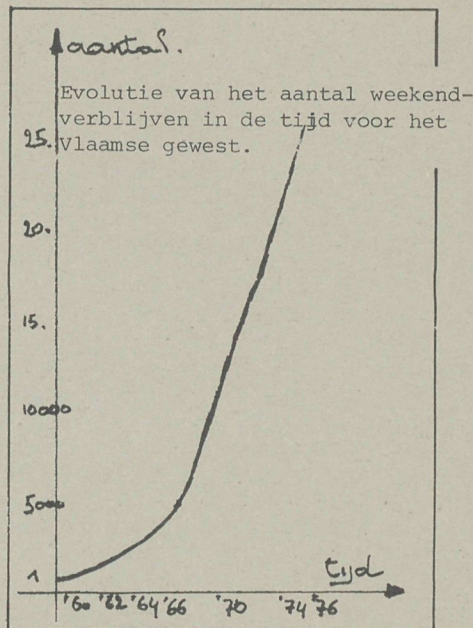
genomen, bij gebrek aan een efficiënt beleid. De vraag naar een geloofwaardig beleid is meer dan ooit aktueel. Zowel de milieubeweging als de voorstanders van weekendverblijven zijn de chaos beu en eisen van de overheid dat ze haar verantwoordelijkheid zou opnemen.

NIEUW INITIATIEF.

Op initiatief van de Koning Boudewijnstichting werden te Beveren 11 september 1980 gesprekken op gang gebracht tussen vertegenwoor -

digers van het Nationaal Komitee voor Weekendverblijven en de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen. De betrokken partijen bleken bereid om naar een oplossing te zoeken en haalbare voorstellen uit te werken. Op 4 december 1980 werd ook het Staatssekretariaat voor Ruimtelijke Ordening betrokken bij de besprekingen, die trouwens te Brussel plaats hadden. Het zou voorbarig zijn nu reeds resultaten te verwachten. Het is echter de hoogste tijd

want intussen houdt de wildgroei aan en wordt een oplossing steeds moeilijker.

Op 18 december 1980, 8 januari en 5 februari 1981 werden de besprekingen op het Staatssekretariaat voor Ruimtelijke Ordening voortgezet. De delegatie van B.B.L.-Vlaanderen bestond uit: J.Crauwels; R.Dirks; A.Fegen; J.Leemans; A.Verstraeten en B.Van Waelderden. Wij houden u op de hoogte van de resultaten.

M.E.R.: naar Europese richtlijnen?

D. Van Melkebeke

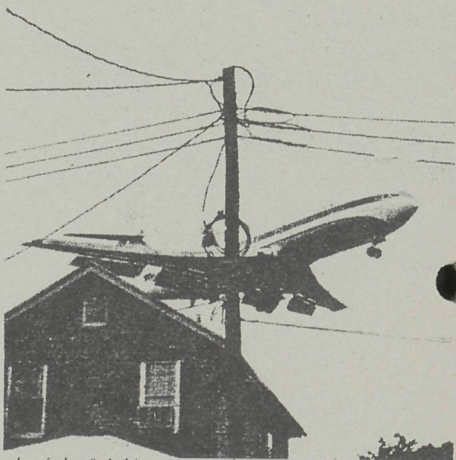
Onlangs formuleerde B.B.L.-Vlaanderen zijn bedenkingen inzake richtlijnen over M.E.R., opgesteld door de bevoegde kommissie van de Europese Gemeenschap. Deze werden overgemaakt aan de Belgische regering en de Belgische leden van het Europees Parlement. Reeds verscheidene jaren houdt B.B.L.-Vlaanderen zich bezig met deze belangrijke kwestie, die - zoals de naam het zegt - tot doel heeft het effect van bepaalde politieke en private werkzaamheden op het milieu te evalueren.

Het ontwerp van richtlijnen dat grotendeels stoelt op de procedure toegepast in Frankrijk sinds 10 juli 1976, is voor heel wat fundamentele kritiek vatbaar.

Volgens B.B.L.-Vlaanderen is M.E.R. een zaak die betrekking heeft op de samenleving als geheel: het natuurlijk milieu waar de mens zich in harmonie met deze natuur beweegt, individueel en als gemeenschap. Om als hulpmiddel hiertoe te dienen, moet M.E.R. voldoen aan een aantal criteria: de M.E.R. moet een ONTWERPINSTRUMENT zijn voor de verantwoordelijke van het project, omdat de M.E.R. hem moet toelaten om de effecten op het leefmilieu in te bouwen in zijn besluitvorming.

Om hiertoe te komen moet de nodige RUCHTBAARHEID aan het dossier gegeven worden, een taak van de overheid. Hierbij mag INSpraak van de bevolking geen holle uitspraak zijn, maar effectief georganiseerd worden (o.m. via hoorzittingen). Dit moet niet alleen toelaten om de mogelijke effecten op het leefmilieu zo duidelijk mogelijk te inventariseren, maar ook om mogelijke wisseloplossingen te bestuderen. Deze wisseloplossingen kunnen slaan op mogelijke negatieve

gevolgen, maar eveneens op het fundamentele ontwerp zelf. Om een goed resultaat te garanderen dringen volgende werkingsfasen zich op: het verzamelen van gegevens, inventarisatie van de mogelijke gevolgen en wisseloplossingen, het afwegen van deze mogelijke gevolgen en van de redenen waarom voor hen een bepaalde oplossing gekozen kan worden en het treffen van de nodige maatregelen om eventuele ongunstige gevolgen te beperken of uit te schakelen. De M.E.R. moet dan achteraf ook dienen als controlemiddel om na te gaan of de uitgevoerde werken wel in overeenstemming zijn met de principes van het project. Hierbij dient gewezen te worden op de mogelijkheden tot nationalisatie en coördinatie van administratieve procedures.

duidelijk een internationaal probleem, ...

BESCHOUWINGEN BIJ DE RICHTLIJN

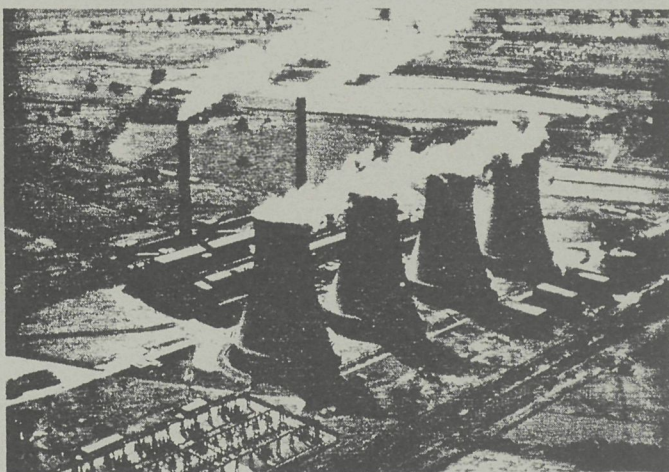
- Het begrip milieu-effect

De richtlijn handelt over de weerslag op water, bodem, lucht, klimaat, flora, de woonomgeving,

met inbegrip van het architectonisch en landschapspatrimonium. Deze definitie heeft enkel betrekking op de fysieke omgeving en op de mens zelf. Zij houdt echter geen rekening met de sociale kost die een bepaald project met zich meebrengt voor de samenleving. Ingekalkuleerd in het globale pakket van bepalende factoren, kan deze de uiteindelijke beslissing grondig beïnvloeden.

Dat het hier gaat om een grove tekortkoming waaraan zo vlug mogelijk verholpen moet worden, hoeft geen betoog.

Ook op het vlak van lange termijn-programma's (bijvoorbeeld energievoorziening) vallen heelwat hiaten op. Indien men alle wisseloplossingen degelijk wil onderzoeken is het belangrijk dat ook deze programma's onderworpen worden aan de M.E.R. Dit is van belang voor pro-

- Toepassingsgebied voor de M.E.R.

De richtlijn wil de geleidelijke inschakeling van de M.E.R. om de aanpassing van technieken en procedures aan de nieuwe werkomstandigheden toe te laten. Zij richt zich dus tot de specifieke toepassingsgebieden en niet tot het geheel van het mogelijke toepassingsveld

Zo is de bespreking van het effect op het milieu, veroorzaakt door de plannen van aanleg uitgesteld omdat de verschillende lidstaten nog niet helemaal beschikken over een coherente wetgeving.

jekten voorgesteld door het Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling, het Sociaal Fonds, de Europese Investeringsbank, Euratom en het Europees Fonds voor Ontwikkeling.

De richtlijn zelf onderscheidt drie categorieën van werkzaamheden en twee nivo's van effect-rapportering zelf bij het tot stand komen van de M.E.R. Naast het feit dat het begrip 'grens' op zichzelf erg rekbaar is, dient erop gewezen worden dat degelijke bepalingen de mogelijkheid tot achterpoortjes al te zeer openlaten. Het vastleggen van

kriteria en grenzen die in acht genomen moeten worden bij de M.E.R. moeten zeer duidelijk en zeer nauwkeurig worden vastgesteld, wil men het beoogde resultaat bereiken. Bovendien moet de wetgeving voldoende soepel zijn om het toepassingsveld van de M.E.R. uit te breiden om een snelle aanpassing aan de ontwikkeling van de wetenschap, techniek, als aan de specifieke noden van overheid en bevolking, mogelijk te maken. De bevolking moet hierbij een reële kans hebben om bij de bevoegde overheid gehoor te vinden.

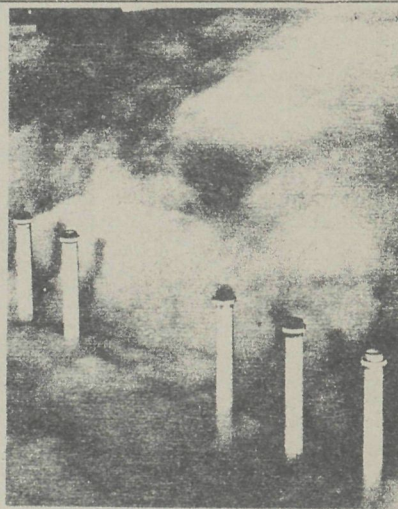
vervuiling kent geen grenzen

Verantwoordelijkheid voor de M.E.R. studie .

De richtlijnen van de commissie wil de beheerders van de werken hiervoor verantwoordelijk stellen. Deze regeling houdt echter het risico in dat de betrokken beheerder de M.E.R. tot een minimum gaat herleiden of de studie zal toevertrouwen aan een onderzoeksteam, dat hij zal financieren. Het is duidelijk dat op deze manier met de objectiviteit een loopje kan genomen worden. Om dit tegen te gaan

moet de onafhankelijkheid van het studie-organisme gegarandeerd worden. Dit kan door de financiële middelen te putten uit een fonds, gespijsd door de beheerders van projecten, maar beheerd door alle betrokken partijen (overheid, beheerders, milieuverenigingen).

Inhoudelijk moet de studie een uitgebreid gamma van aspecten behandelen die komen kijken bij de uitvoering van een project (beschrijving van de werkzaamheden, bedreigingen van de milieu-elementen, ...). Opvallend hierbij is dat er toch

nogal kortzichtig te werk wordt gegaan: zo wordt niet gevraagd om de relatie na te gaan tussen het gebruik van het milieu op korte termijn en de mogelijkheden om op lange termijn de behoefte van de mens te dekken. Overigens wordt niet aangedrongen op het herstellen van milieuschade waar dit kan, noch wordt de studie van mogelijke alternatieven verplichtend gesteld.

Milieupolitiek in Nederland

DRS. G.P. HEKSTRA

DE VISIE VAN DE MILIEUMINISTER OP DE MENINGEN UIT DE TWEEDE KAMER.

De minister gaat allereerst in op zijn coördinerende functie waar dat de inbreng van inhoudelijke milieuaspecten in andere beleidsterreinen aangaat, en het op één lijn en met elkaar in harmonie brengen van de onder zijn eigen verantwoordelijkheid vallende uitvoering van milieuwetten met uitvoering door anderen. Hoe belangrijk ook, coördinatie is echter nog geen integratie in het totale beleid. De essentie van het milieu als facetbeleid is, dat bij allerlei maatschappelijke activiteiten van particulieren en overheden de milieu-randvoorwaarden worden erkend en nageleefd. Het kader daarvoor acht de minister een zgn. milieuhygiënisch beleidsplan (een stelsel van afspraken tussen rijk, provincies, waterschappen, gemeenten en publiekrechtelijke organisaties).

In opdracht van de minister doet het Instituut voor Bestuurswetenschappen een diepgaand onderzoek naar de daarvoor benodigde afstemming van de besluitvormingsprocedure.

Men moet zich daarbij voorstellen dat de provinciale plannen goedkeuring behoeven van de Kroon na toetsing aan de indicatieve meerjarenprogramma's en plannen op rijksniveau.

Ten behoeve van de coördinatie zullen de andere departementen vroegtijdig hun beleidsvoornemens moeten voorleggen. Als enig voorbeeld noemt de minister van Economische Zaken waarvoor inderdaad ruimschoots overleg is gevoerd; overigens omdat de Milieuminister al lang bezig was met een SO_2 -

beleidsplan dat onder de druk van Economische Zaken is afgezwakt tot een beleidskaderplan.

Een hangijzer t.a.v. coördinatie op het gebied van waterkwaliteitsbeheer is de overheveling van de zeggenschap over het Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater, RIZA, van Waterstaat naar Milieuhygiëne. Gezien de halstarrigheid van Waterstaat en de ongenegenheid van de Minister-President deze te doorbreken had de Kamer voorgesteld het onder Milieuhygiëne resortterende Rijksinstituut voor de Drinkwatervoorziening, RID, een zwaardere taak te geven voor algemeen milieuonderzoek en de minister gaf te verstaan daar wel oren naar te hebben. Deze, wat oneigenlijke ontwikkeling zal echter ook de totstandkoming van de door andere departementen (vooral landbouw) gedwarsboomde Wet op de bodembescherming ten goede komen. Overigens lijkt deze gedwarsboomde wet thans uit de politieke impasse te geraken, mede als gevolg van gifschandalen zoals in Lekkerkerk,

waar de bodem is vergiftigd door het storten van chemisch afval in de vroege jaren zeventig.

De minister blijkt voorts belang te hechten aan de uitbouw van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne tot een algemene Kaderwet voor het integrale milieubeleid. Daaronder zullen in ieder geval hoofdstukken komen regelende de heffingen, normstelling, planning, milieu-effect-rapportage (MER) en interdepartementale coördinatie. Mischien ook wel, maar dat wordt nog niet genoemd, iets over het milieuonderzoek. De minister verleent, samen met zijn collega van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (CRM) volle medewerking aan de plannen van Wetenschapsbeleid om nog in 1980 te komen tot een Raad voor het Milieu en Natuur-onderzoek, min of meer als opvolger van de daarna op te heffen Landelijke Stuurgroep Milieuhygiëne (LaSOM). Wat de wetgeving betreft staan voorts op stapel een Wet op de Milieugevaarlijke stoffen (plus minus analoog met de Amerikaanse Toxic Substances Control Act) en een Wet op de externe veiligheid. Samen met de bodemwet, de MER-wet en de ICMH-wet moest dit allemaal in 1980 gebeuren, want begin '81 zit de regeerperiode erop.

In eerste instantie toonde de minister veel waardering voor de beschouwingen over milieuherstelplannen, maar zegde hij toch geen beleidsprogramma toe: hij wil deze gedachten nadrukkelijker laten doorwerken in de indicatieve meerjarenprogramma's en de beleidsplannen van de lagere overheden. Wel stelde hij in het vooruitzicht een soort evaluatienota over 10 jaren milieubeleid, bv. 10 jaar na de Stockholmconferentie van 1972 waaruit het United Nations Environment Programme is voortgesprongen.

De minister - zelf chemisch technoloog van achtergrond - blijft ondanks de geuite kritiek op de filosofie van schone technologie en economische groei deze als mogelijkheid koesteren. Over de invloed van milieumaatregelen op de werkgelegenheid verwijst de minister slechts naar het rapport van de OESO waarin is geconstateerd dat milieumaatregelen meestal een licht positief althans geen negatief effect hebben op de werkgelegenheid. Niet wordt ingegaan op de waarschijnlijk grootste bedreiging voor de werkgelegenheid door de voortgaande automatisering terwijl dat overigens wel schone technologie is.

Vervolgens komt de minister te spreken over het overwicht van de economie bij het milieubeleid in de Europese Gemeenschap en op de bezorgdheid in Nederland over de vele activiteiten met atoomenergie aan onze landsgrenzen, terwijl alhier een grote terughoudendheid wordt in acht genomen hangende de twee jaar brede maatschappelijke discussie over kernenergie.

De minister constateert dat terwijl wij in Nederland erg ruimhartig buitenlandse burens toelating geven tot onze beroepsprocedures tegen overheidsbeslissingen het omgekeerde helaas niet het geval is en derhalve omzichtig diplomatiek verkeer nodig is.

In de EG kan dat openhartiger dan in de bilaterale diplomatie, maar we moeten ons - aldus de minister - realiseren dat de EG toch in de eerste plaats een economische gemeenschap is en dat milieubeleid daar wordt gezien vanuit de randvoorwaarden van de economie van de verschillende Lid-staten; wil het milieubeleid in Europees verband gestalte krijgen dan moet het Europees parlement zijn taak kennen los van de herkomst van de parlementariërs. Wellicht moet dan ook eens worden gezien in hoeverre

herziening van het Verdrag van Rome hiertoe mogelijkheden biedt - aldus de minister. Hierna is de Kamer weer aan de beurt met moties te komen.

Van de vijftien moties die door de Kamer worden ingediend worden er tien met algemene stemmen aanvaard. De minister had ze ook als steun voor zijn beleid aangemerkt.

Twee moties, namelijk over de integratie van het milieu in het totale Kabinetsbeleid en over de behandeling in de ICMH van beleidsvoornemens van andere ministers die gevolgen kunnen hebben voor het milieu, vonden slechts de rechtse SPG tegen. Men kan slechts raden of zij beducht zijn dat ook de voornemens van defensie op milieueffecten zullen worden beoordeeld.

Een motie over maatregelen op het gebied van verpakkingsmiddelen vindt alleen de VVD tegen zich, mogelijk omdat de industrie van verpakkingsmiddelen zich daar heftig tegen weert.

Blijven dan over twee moties die duidelijk de verdeeldheid aan het licht brengen tussen de regeringspartijen en de oppositie. De eerste betreft dat het milieubeleid als facet-beleid (dus het stellen van randvoorwaarden) moet doorwerken in alle beleidsterreinen en dat daartoe de gevolgen voor het

milieu van beleidsvoornemens van andere departementen meer zichtbaar moeten worden gemaakt. De tweede omstreden motie vraagt concreet om een studie over de ecologische gevolgen van het industriebeleid als spiegelbeeld van de reeds verrichte studie over de economische gevolgen van het milieubeleid. Welnu, deze twee moties gaan de regeringspartijen CDA en VVD, gesteund door de kleine rechtse partijen, te ver. In andere woorden versterking van het milieubeleid allemaal best, maar een studie die aan het licht zou brengen dat het huidige economische beleid in wezen ecologisch oninpasbaar is, zeker op langere termijn, zoiets is te veel van het goede. (Het zou het groeigeloof teveel kunnen ondermijnen).

Vermeldenswaard is nog de 'kamerbrede' steun voor de motie waarin van de regering wordt gevraagd een algeheel milieuherstelplan op te stellen waarvan de regionale herstel- en compensatieplannen deel uitmaken. Dit moet zo mogelijk bij de begroting van 1981 worden ingediend. De minister zegde toe hier ernstig rekening mee te zullen houden en tenminste in de memorie van toelichting op de begroting van 1981 een opzet te geven.

ONTWIKKELING VAN HET MILIEUBELEID

EN HET BEGRIIP ECOLOGISCHE

INPASBAARHEID

Historisch voortgesproten uit enerzijds de gezondheidszorg en anderzijds de hinderpreventie - nog lang voordat van natuurbescherming sprake was - heeft het accent zich in het milieubeleid allengs verlegd naar een meer ecologische motivatie.

Vanaf de Nederlandse Gemeentewet van 1851 is de milieuhygiëne voor

het eerst herkenbaar als onderdeel van de publieke gezondheidszorg. Als vervolgens bij wet van 1865 het staatstoezicht op de Volksgezondheid wordt ingesteld wordt daarin uitdrukkelijk de zorg genoemd voor de hygiëne van bodem, water en lucht, vooral gelet op de verspreiding van besmettelijke ziekten. Het is immers de tijd van de baanbrekende ontdekkingen van Pasteur, Van Liebig en Ingenhousz over de verspreiding van bacteriën en ziektekiemen. Tegen die achtergrond is het stempel van de gezondheidszorg op de milieuhygiëne goed te verstaan. Uit die tijd stammen ook de Besmettelijke Ziektenwet van 1872 en de quarantainewet van 1877. De andere peiler van het milieubeleid, de Hinderwet van 1875. Daarna staat de relevante wetgeving een kwart eeuw stil toot in 1901 de Gezondheidswet en de Woningwet volgen. De laatste vooral heeft verbeteringen teweeg gebracht in de woonhygiëne binnen de woning; wat minder in de woonomgeving. Het legde de basis voor de moderne waterleidingen en rioleringen en lucht- en lichttoevoer, al moet men thans ecologisch gezien betreuren dat de gekozen systemen de verkwisting van water, mineralen en andere grondstoffen mede in de hand hebben gewerkt. Naast de voorzieningen in het woonmilieu volgen nog twee belangrijke wetten, nl. de Veiligheidswet van 1934 (deze wordt thans omgezet in de Arbeidsomstandighedenwet) en de Warenwet van 1935, beide met belangrijke consequenties voor het arbeidsmilieu en voor de blootstelling aan ondeugdelijk voedsel, drinkwater en andere stoffelijke gevaren. Dat is dan de wetgeving totdat men in de zestiger jaren begint met wat meer specifieke gedachten over de kwaliteit van water, bodem, lucht,

afvalstoffen en straling in wetten vast te leggen. De bedreiging van het woon-, werk-, leefmilieu door een relatief klein aantal gevaarlijke micro-organismen heeft allengs plaats gemaakt voor een veel groter aantal chemische en fysische agentia van voortdurend wisselende samenstelling en intensiteit. Het wetenschappelijk inzicht in de schadelijkheid neemt gelukkig snel toe maar is nog fragmentarisch, terwijl het wettelijk instrumentarium ver is achter gebleven bij de hoge vlucht van de chemische technologie en de ontwikkelingen in de landbouw en industrie. Vanaf de vijftiger jaren, maar vooral sedert 'Silent Spring' van Rachel Carson in 1962 dringt het besef door dat de voortschrijdende verslechtering van het milieu de kwaliteit van het welzijn en de zelfontplooiing aantasten. Er ontstaan milieuhygiënische diensten, bemand met vooral zuiveringstechnici en chemici terwijl een handvol farmaceuten volgens hun oeroude apothekerstraditie de brug vormen tussen de medische stand der gezondheidszorg en de chemici en technocraten.

De eerste min of meer moderne milieuwetten - helaas nog met weinig ecologisch besef - zijn die op de waterverontreiniging en de luchtverontreiniging, resp. 1969 en 1970. Zij dragen het stempel van de toen gangbare zuiveringstechnieken die min of meer zijn geuniformeerd en gecanoniceerd. Met name in de waterzuivering zal het nog een lange strijd kosten om meer ecologische methoden met minder verlies van kostbare mineralen en energie ingang te doen vinden nu de wet vooral de invoering van de traditionele installaties heeft bevorderd. Vooral de anaerobe zuivering is ver tenachter gebleven evenals de

toepassing van scheiding van industrieel en ander mogelijk toxisch afval aan de bron. De wet op de luchtverontreiniging ziet wel toe op de bescherming van plant en dier maar is daarover weinig concreet.

MB

Het eind van de zestiger en begin van de zeventiger jaren was intussen wel het begin van een wereldomvattend toenemend milieubewustzijn. Enige feiten als kapstok:

- 1968: UNESCO-Biosphere Conference waaruit het programma Man and the Biosphere (MAB) is voortgekomen;
- 1969: Club van Rome opgericht
- 1970: Europees Natuurbeschermingsjaar N 70
- 1971: eerste rapport aan de Club van Rome Limits to Growth;
- 1972: United Nations Conference on the Human Environment te Stockholm waaruit UNEP is voortgesproten.

In alle stukken en rapporten is ecologie een veel gebezigde term. Voor Nederland valt in 1971 te melden de totstandkoming van het

Ministerie van Volksgezondheid en bij CRM de instelling van de directie Natuur en Landschapsbeheer.

In 1972 verschijnt de Urgentienota Milieuhygiëne als eerste beleidsstuk. Nog altijd kan men op de Urgentienota terugblikken als een goede analyse met veel visie. Het brengt een nieuw element in de gangbare milieuhygiëne, nl. de nadruk op 'ecologische samenhangen die vragen om een gewetensvolle herbezinning over de structuur van en de sociaal-culturele en economische ontwikkelingen in de samenleving'... 'door een optimaal gebruik van kennis en hulpmiddelen uit vele wetenschappelijke disciplines behoort de mens te trachten een handelwijze aan te leren waarvan het belangrijkste kenmerk moet zijn ecologische inpasbaarheid. Een dergelijke handelwijze is een onontkombare voorwaarde, wil de mens de vele mogelijkheden die het milieu hem biedt om tot ontplooiing te komen volledig benutten. Terecht zal hier de term milieubeheer gebruikt kunnen worden'.

De nota schetst vervolgens drie fasen in de beleidsontwikkeling, waaruit valt af te leiden dat men zich in veel onderdelen nog bevin bevindt in de eerste fase maar ook al aanzetten heeft gemaakt naar de tweede of overgangsfase. Van de derde fase worden slechts de contouren geschetst. Nu, acht jaar later, is dat heel anders. Nauwelijks twee jaar later, in de memorie van toelichting op de begroting van 1975 klinkt het alsof de ecologische inpasbaarheid wat al te voortvarend van stapel dreigt te lopen en door de andere departementen wordt teruggefloten. 'Het onderscheid tussen de doelstelling van een ecologisch verantwoorde kwaliteit van het milieu en de strijd tegen de fysieke milieu-

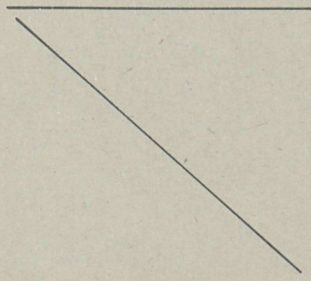
verontreiniging, dan wel het verschil tussen de ecocentrische en de antropocentrische benadering begint steeds meer te vervagen', zo klinkt het geruststellend. Vreest men een al te grote ecologische inbreng vóór die nog goed en wel op gang is gekomen? In de Nota Normen bij diezelfde begroting 1975 luidt de slotzin dat in het licht van ecologische criteria grote delen der aarde in een alarmerende toestand verkeren. Veeleer dan ruimte te laten aan nieuwe ontwikkelingen moet het beleid zijn gericht op krachtige inspanningen tot het herstel van het natuurlijke milieu waar dat nog maar enigszins mogelijk is, en bovendien in een mondiaal kader vanwege onze afhankelijkheid van het voortbestaan van ecosystemen ook elders in de wereld. Zoals we nu weten heeft het tot de begroting 1980 moeten duren voordat de kamer deze laatste gedachte weer heeft opgevat en in een motie gevraagd om een algemeen milieuherstelplan.

Om, althans op papier, een punt te zetten achter het gesputter van de andere departementen tegen de groeiende invloed van het milieubeleid heeft de Minister-President in een brief van 3 oct.1975 de gedachten van het Kabinet vastgelegd over de coördinerende taak van het milieubeleid en de integratie daarvan in het regering-regeringsbeleid, en wel als volgt:

'Ook het beleidsterrein van de milieuhygiëne heeft zich verdiept en verbreed. Dit terrein is aanvankelijk beperkt gezien tot de zorg voor de conditie van lucht, water en bodem en het voorkomen geluidhinder voorzover het belang van de volksgezondheid dit vergt. In de meer omvattende visie die sedert 1971 tot ontwikkeling is gekomen, gaat het meer om de bescherming van de kwaliteit van het fysieke milieu met het oog op de mens, de fauna en flora, tegen de achtergrond van de inpasbaarheid van het menselijk handelen in een stelsel van evenwicht van mens en natuurlijk milieu'

Noem het maar in het kort: 'ecodevelopment' zoals dat thans heet in het nog jonge vakjargon van het jonge United Nations Environment Programme, waarover het zal gaan in het volgende nummer waarin tevens wordt uiteengezet hoe ruimtelijke ordening en milieuhygiëne best administratief in elkaar passen.

Vlaams Nederlandse milieusamenwerking

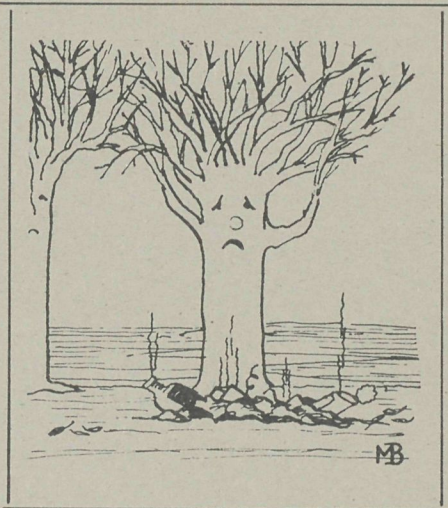
P. Wijnhoff

Dagbladen, radio en televisie tonen het ons dagelijks: onstuitbaar gaat de mensheid voort met de aftakeling van de biosfeer - het geheel van bodem, water en lucht, van planten en dieren, dat het milieu vormt waarin wij leven, waardoor wij kunnen leven en waar wij deel van zijn. Vernietiging van tropische regenwouden, het oprukken van de woestijnen, overbevissing en vergiftiging van kustzeeën en oceanen, de stijging van het kooldioxydegehalte in de atmosfeer en het uitsterven van plant- en diersoorten: het zijn alle symptomen van een wereldwijde rooibouw op natuurlijke hulpbronnen. Dat proces is onomkeerbaar en bedreigt de toekomst van honderden miljoenen mensen, nu vooral in de Derde Wereld, straks ook in het welvarende Westen.

Hoe staat het in onze Lage Landen aan de Noordzee, met hun grote verscheidenheid in cultuur en in 'natuurlijk' inzicht? Aan het ontstaan en het voortbestaan van die verscheidenheid aan landschapstypen, elk met hun eigen planten- en dierenwereld, heeft de mens vanouds een positieve bijdrage geleverd. Maar zijn verrijkende invloed is in de loop van deze eeuw omgeslagen in een verarmde.

In het brandpunt van economische activiteit waarin wij leven zijn schaarsten ontstaan: aan ruimte en stilte, aan helder water en zuivere lucht, aan ongerepte natuur en harmonische landschappen, aan duurzame veiligheid voor onze en komende generaties bij energievoorziening, industrie en verkeer. In het spanningsveld tussen economie en ecologie dreigen waarden verloren te gaan waarvoor wij allen verantwoordelijkheid dragen.

Persistente vergiften in het Rijnwater hebben fatale gevolgen voor het dierenleven in de Waddenzee; het unieke landschap van de Hoge Venen wordt vervuild en vertrap

door dagjesmensen die niet beter weten; in het boerenland ziet en ruikt men de bio-industrie, waarvan de drijfmest via het grondwater de plantengroei elders bedreigt; en door expansie van havenactiviteiten verdwijnen kostelijke buitendijkse natuurterreinen in de Delta. Onze 'Gouden Delta', die al enkele jaren in het brandpunt staat van de belangstelling van wetenschap en beleid in België en Nederland.

Onlangs onze agrarische bedrijfsvoering, onze mobiliteit, onze economische bedrijvigheid, onze energiehuishouding en vele andere maatschappelijke activiteiten, moet en kan het anders, mits creativiteit en vindingrijkheid, maar ook onderzoek en financiën daarop worden gericht.

Natuur en milieubeschermingsorganisaties hebben vanouds oog gehad voor vernieuwing en ze ook gestimuleerd. Zij fungeren als 'tegenkoppelingsmechanisme' in een samenleving die teveel streeft naar voordelen op korte termijn en te weinig naar het welzijn van hen die na ons komen.

Sprekend van het spanningsveld tussen ecologie en economie kan men zeggen dat juist in deze tijd samenwerking nodig is met de werkgevers, vakbeweging en overheid om aan te tonen dat milieubehoud en het scheppen van werk geenzins strijdig zijn.

Het is een voorbeeld van een andere vorm van grensoverschrijdend denken, want de natuur- en milieubeweging leeft niet in een isolement zij zal op verschillende wijzen grenzen moeten overschrijden.

Natuurlijk de grens tussen België en Nederland; waarbij stellig kontakten in Frans-Vlaanderen moeten worden gelegd; maar ook de grenzen tussen de inspanningen van de overheid enerzijds en die van de basis anderzijds: daar moet sprake zijn van een samenwerking.

Aangaande de samenwerking met andere, ideologisch, maatschappelijk, kerkelijk of politiek geïnspireerde organisaties, moet niet

gezocht worden naar structurele samenwerking maar naar gemeenschappelijke actie op concrete punten. Ook daar is het overschrijden van grenzen nodig om de zorg voor de kwaliteit van de biosfeer werkelijk politiek gewicht te geven.

Men moet dus tot de ontwikkeling komen van een gemeenschappelijke Vlaams-Nederlandse strategie.

De werkgroep Leefmilieu werd dan ook verzocht in het komende jaar hiertoe een 'blauwdruk' te ontwerpen. Het gaat om de vernieuwing en versterking van de structuren: van onze organisaties, maar ook van de overheden. Zo zullen voorwaarden worden geformuleerd waaronder ministers voor milieuzaken optimaal kunnen functioneren tussen hun collega's die andere belangen moeten dienen. Wij zullen niet moeten aarzelen wetgeving in beide landen kritisch te bekijken en na te gaan hoe een systeem van milieu-effectrapportage als hulpmiddel bij de politieke besluitvorming kan worden ingevoerd.

De natuur- en milieubescherming zal moeten uitgroeien tot een massabeweging die in alle partijen en maatschappelijke groeperingen politiek gewicht geeft aan de zorg voor de kwaliteit van de biosfeer en die in de Lage Landen een gewetensvol milieubeleid doorvoert. Die beweging zal zich richten op feiten en gevolgen; zij zal niet aarzelen daarbij de achterliggende maatschappelijke oorzaken bloot te leggen. Als voorbeeld van het nut van een gemeenschappelijke aanpak, kan men de havenproblematiek nemen. Waarom zou de milieubeweging uit Noord en Zuid niet een gemeenschappelijk milieustandpunt innemen t.a.v. de havenuitbouw in de Nederlanden? Zulk een gemeenschappelijk manifest zou een veel sterkere vuist maken, temeer daar aan de zijde van de overheid de verwarring over de havenuitbouw zeer groot is.

Vlaams Nederlands milieuoverleg

W. Vermeulen

Na een aantal voorbereidende besprekingen had op 7 november '80 te Brussel een Nederlands-Vlaams milieu-overleg plaats tussen de Stichting Natuur en Milieu en de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen als nationale organisaties, de milieu-organisaties uit de Vlaams-Nederlandse provincies en Benelux (Belgisch-Nederlands Grensoverleg Regio Antwerpen).

Een aantal actuele problemen ten aanzien van milieu, natuur en landschap, evenals fundamentele beleidsbeslissingen op termijn die van groot belang zijn voor beide landen, worden besproken. Met betrekking tot enkele dringende zaken werd een eensgezind standpunt ingenomen.

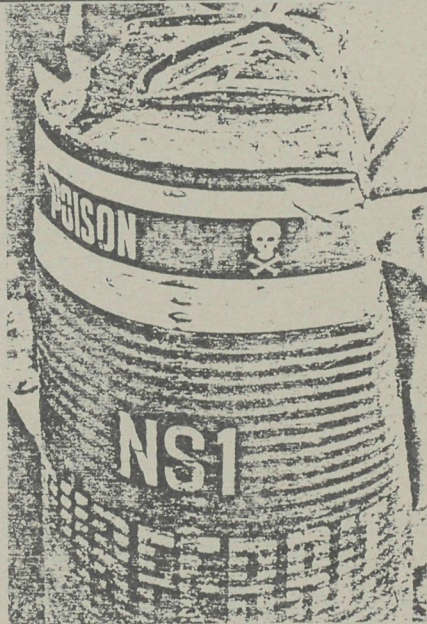
Voor het grensoverschrijdend verkeer moet gestreefd worden naar een gecoördineerde aanpak. De dorpskernen in de buurt van de landsgrens kampen met een overlast van vnl. vrachtverkeer. De oorzaak vind je in de huidige grensfaciliteiten langs de oude secundaire wegen.

De Vlaamse en Nederlandse milieu-bewegingen eisen daarom:

- dat de bestaande autowegen worden voorzien van alle douanefaciliteiten, meer bepaald aan de E-10 te Meer-Hazeldonk en aan de E-3 te Arendonk-Reusel;
- dat de douanefaciliteiten in de dorpjes langs de oude routes zouden worden gesloten, bv. te Putte, Wernhout-Wuustwezel, Essen-Nispen.

Deze maatregelen maken de heroverweging van de aanleg van geplande autowegen noodzakelijk. De bouw van de nodige infrastructuur om de douanefaciliteiten langs de E-10 en de E-3 mogelijk te maken, mag niet leiden tot aanvullende groot-schalige projecten.

In verband met het storten van milieugevaarlijke stoffen, wordt vastgesteld dat van de zijde van de nationale en plaatselijke overheden sprake is van een grote laksheid en een dubbelzinnige houding, die tot meer rampen zoals Lekkerkerk kunnen leiden.

Het is niet uitzonderlijk dat chemisch afval verdwijnt.

Nu de Afvalverwerkingsfabriek in Rijnmond niet meer werkt, zal veel rommel naar en door Noord-Brabant getransporteerd worden. Hierover zijn in de Brabantse Staten vragen gesteld.

Er wordt gezocht naar een plaats voor een verwerkingsinstallatie voor chemisch afval in het Antwerpse, of op de linker oever of aan de Hoge Maai.

In het Gentse worden wellicht de E-3 putten opgevuld met het slib van het kanaal Gent-Terneuzen.

In Nederland wordt de controle op illegale stortten beter; veel gaat echter de grens over en wordt in België gestort. Er bestaat nog geen wettelijke regelingen terzake in België. Er bestaan wel teksten voor een ontwerp-afvalwet.

In Nederland heeft minister Ginjaar een werkgroep opgericht welke de afvalproblematiek bestudeert.

In de Wet Chemische Afvalstoffen wordt wel de verwijdering geregeld maar niet het vervoer.

De verenigingen die deelnamen aan het Vlaams-Nederlands overleg, stellen, met het oog op de bestaande afvalproblematiek, de volgende eisen:

- het afstemmen van de Vlaamse en Belgische wetgeving op de Nederlandse;
- maatregelen van beide regeringen tegen de internationale zwendel in chemisch afval;
- een verscherpte controle op in- en uitvoer, bv. door middel van een vergunningstelsel;
- een beter toezicht op bestaande erkende stortplaatsen;
- het onverbiddelijk sluiten en saneren van alle illegale stortplaatsen en van alle verdachte stapelplaatsen voor chemisch afval;
- doeltreffende verwerkingsinstallaties;
- het aanpassen van produktieprocessen teneinde produktie van chemisch afval te voorkomen.

Tenslotte wordt vastgesteld dat sommige overheidsplannen in een vérgaand stadium uitgewerkt worden zonder dat deze openbaar zijn. Dit is ondermeer het geval met de struktuurschets Westerscheldebekken opgesteld door rijksvertegenwoordigers van België en Nederland. De deelnemende organisaties eisen de onmiddellijke openbaarmaking van deze schets.

De werkgroep Landschapspark Krekegebied zoekt thans contacten

met Nederland. De Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen en de Koning Boudewijn Stichting trachten samen dit landschapspark, gelegen in de noordelijke poders van provincie Oost-Vlaanderen, te realiseren (afbakening, statuut, beheer).

In de Belgische definitie van landschapsparken is wel ruimte voor landbouwexpansie maar niet voor uitbreiding van industrie en van recreatie. In Nederland is het de bedoeling ook beperkingen op te leggen aan de landbouw in de landschapsparken.

De Belgische Wet op het Natuurbehoud moet de realisering van landschapsparken gaan regelen. Veel aspecten zijn echter geregio-naliseerd. Een en ander wordt nu door juristen uitgezocht.

Het overleg tussen de Nederlandse en de Vlaamse milieuverenigingen zal afwisselend in de twee landen geregeld worden. De volgende bijeenkomst vindt plaats op donderdag 19 februari 1981 om 10.30 uur in hotel Goderie te Roosendaal. Op de agenda staan ondermeer:

- energiebeleid; hiervoor werd iemand van VAKS, het Brabants provinciaal energiecomitee en van het Waals actiefront Chooz uitgenodigd;
- waterverdragen; uitgaande van de notitie van Prof. Gijsels zal een Vlaams-Nederlands standpunt bepaald worden.

Meer inlichtingen te verkrijgen bij de deelnemende organisaties of ook bij:

R. Dirks, BBL-Vlaanderen,
Aarlenstraat 25, 1040 Brussel
tel. 02/230.94.10.

P. Staes, Koning Boudewijn St.,
Warmoesbergstr. 57, 1000 Brussel
tel. 02/218.45.10.

Konventie van Washington

D. Van Melkebeke

KONVENTIE VAN WASHINGTON MOET NU
SNEL DOOR HET PARLEMENT...

In februari '81 komt in New-Delhi (India) een konferentie bijeen, om te toetsen hoever het staat met de uitvoering van de Konventie van Washington (C.I.T.E.S.). De bedoeling van deze konventie was om de handel in bedreigde dier- en plantensoorten tegen te gaan.

Na een vertraging van zeven jaar wordt het stilaan tijd dat België deze konventie ratificeerd. Dit is des te dringender, omdat wegens de strenge reglementering in onze buurlanden, ons land de draaischijf dreigt te worden, in deze schandalige - vaak illegale - handel.

Opdat deze konventie in ons land op korte termijn enig effect zou hebben, eist B.B.L.-Vlaanderen dat:

- de uitvoeringsmodaliteiten zou vlug mogelijk tot stand zouden komen;
- de overheid sluitende garanties zou bieden voor de controle en de naleving van deze wet en de bestraffing van overtredingen.

De uitbouw van een efficiënt controlesysteem kan gebeuren in overleg met het sekretariaat van de konventie, de Internationale Unie voor Natuurbeschoud, de bevoegde instanties van de (buur)landen, waar de konventie van kracht is

FOTO W.W.F.

Nu de kabinetsraad het wetsontwerp voor ratifikatie van de Konventie van Washington over de Internationale Handel in Bedreigde Soorten heeft goedgekeurd, dringt de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen erop aan dat de integrale tekst zo snel mogelijk zou worden goedgekeurd door Kamer en Senaat.

(Nederland, de Duitse Bondsrepubliek en Groot-Brittannië) en de niet-goevernementeelste organisaties.

Verder eist de B.B.L. dat:

- de overheid een ernstige inspanning zou doen om de modaliteiten

van de nieuwe wetgeving kenbaar te maken aan alle betrokkenen (met name de milieuorganisaties, de politie, de rijkswacht, de douane, de handelaars in wilde dieren en de organisaties van liefhebbers van volièrevogels, aquaria, terraria enz.)

- de Minister van de Vlaamse Gemeenschap een aanvang zou maken met de reglementering van dieren-tuinen, zgn. dier- en wildparken, e.d., opdat het privé-winstbejag zou worden afgeremd en het natuurbehoud beworderd.

FOTO W.W.F.

- er een permanent adviesorgaan zou worden opgericht, waarin alle partijen en dus ook de milieu-organisaties zouden zetelen en waarvan de adviezen zouden worden opgevolgd bij het afleveren van vergunningen;
- de overheid maatregelen zou nemen opdat een eventuele gezamenlijke EG-richtlijn in overeenstemming zou zijn met de principes van de konventie en bijgevolg de handel zou afremmen i.p.v. aanmoedigen;

Bij dit alles dwingt zich wel de vraag op of de Konventie van Washington (na 7 jaar) niet achterhuppelt op de problemen, omdat het hier eerder een handelsovereenkomst betreft dan een natuurbeschermingsverdrag.

Bovendien blijft het voortbestaan van veel soorten en de leefgebieden waar zij voorkomen, bedreigd. Toch kan de ratificering van C.I.T.E.S. een eerste stap zijn in de goede richting.

Oost-Vlaams milieuoverleg.

Bart Van Waelderden

In navolging van de koördinatie-initiatieven '80 in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen, zal de Bond Beter Leefmilieu - Vlaanderen in 1981 ook in de provincie Oost-Vlaanderen een milieuoverleg organiseren

BBL-Vlaanderen is zich bewust van de waardevolle inspanningen die worden gedaan door de aktiegroepen uit deze regio. Het is dan ook geenszins de bedoeling kritiek uit te oefenen op de werking van de basis. Evenmin mogen spontane akties in de toekomst worden uitgesloten.

Wel wordt de noodzaak aanvoeld om tot een vlottere samenwerking te komen en een intensievere informatie-uitwisseling. Om dit te bereiken zijn een aantal maatregelen nodig zoals: organisatorische afspraken, een efficiënte taakverdeling, een duidelijke afbakening van het aktieterrein en een degelijke vorming van de kaders. Het overleg heeft dus tot doel om in de nabije toekomst nog efficiënter te gaan werken en daarbij tijd, geld en mankracht te sparen.

Alle verenigingen uit de provincie aangesloten bij BBL-Vlaanderen zullen worden uitgenodigd, evenals niet-aangesloten groepen. Een maximale inspraak en een versterking van de milieubeweging komt daardoor binnen het bereik van onze leden. Tevens zal een beroep worden gedaan op de plaatselijke verenigingen en jeugdorganisaties.

Een verhoogde solidariteit en samenwerking is onmisbaar om de gewettigde eisen van de milieubeweging

te verwezenlijken. Als federatie kunnen wij het ons niet langer veroorloven tijd, geld en energie te verspillen door naast elkaar te werken met hetzelfde doel voor ogen!

Op zaterdag 24 januari 1981 wordt gestart te Gent om 9u30 met een eerste gedachtenwisseling tussen de rechtstreeks aangesloten organisaties.

Op 11 april 1981 zal een kaderdag worden georganiseerd rond het thema "AKTIEVOEREN", met medewerking van het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie. Alle milieuorganisaties uit de provincie Oost-Vlaanderen zullen hierop worden uitgenodigd: de leden aktiegroepen, de plaatselijke afdelingen van aangesloten landelijke verenigingen en jeugdorganisaties en alle aktieve kernen die (nog) niet behoren tot de gestructureerde milieubeweging.

Het hele initiatief staat onder de leiding van algemeen sekretaris Roeland Dirks en zal ter plaatse worden gekoördineerd door Professor Ulrich Libbrecht en op het algemeen sekretariaat te Brussel door medewerker Bart Van Waelderden.

Inspraak.

ENERGIEVERSPILLING R. Dir's

"Wie de taal van de (olie-)vogels begrijpt, is bekwaam om minister te worden" (Kopenhagen, Deens parlement)

Schokkend was de lijdensweg van vele duizenden zeevogels langs de Europese kusten. Enkelen brachten het er levend af, werden gereinigd en verzorgd. De meeste stookolie-slachtoffers stierven echter op verlaten richels en eilanden. Hun kadavers spoelden weg met de zee-stromingen en werden nooit gevonden. Ook langs onze Vlaamse stranden werden vorige maand tal van sterk uitgedunde soorten opgeraapt en te Brussel voor onderzoek in de diepvriezer gestopt. Tegen deze zeevervuiling werd door de milieubeweging te Brugge betoogd op 17 januari jl.

Intussen waarschuwen zelfzekere ministers voor een dreigend olietekort, maar geraken de energiebesparende initiatieven, die in het vooruitzicht zijn gesteld, in de vergeethoek, onder druk van de kernenergiepromotoren. Bovendien ontbreekt een krachtige aanpak van de verspilling, waar ze het scherpst tot uiting komt, dit is in de sectoren oliewinning en -transport. De klandestiene schoonmaak van 's werelds energievloot is minder spektakulair en haalt bijgevolg slechts de publieke en politieke belangstelling als stervende vogels aanspoelen! Lekkende oliebronnen en verongelukte superschepen daarentegen zijn blikvangers, die dankbaar worden aangegrepen om de onmacht van de technologie te beklemtonen, terwijl de voorstanders van de kernenergie met haar

almacht dwepen! Zulke ongerijmdheden getuigen van weinig inzicht in de zwakke schakels van het energiebeleid en van de moedwil om de fundamentele problemen aan te pakken. Initiatieven moeten worden genomen daar waar ze mogelijk en efficiënt zijn, d.w.z. bij de bron en in de kring van de oliemagnaten.

Ten bate van natuur en milieu wordt dan ook gepleit voor maatregelen om verspilling en vervuiling te voorkomen bij de energiebevoorrading. Omdat sommige internationale belangengroepen zulke pogingen veroordelen en tegenwerken, is het de hoogste tijd om de sluier te lichten.

De Suez-krisis ligt aan de basis van de geregeld terugkerende zwarte vloed. Gezonken schepen

versperden in 1956 dit kanaal. Ondanks opruimingspogingen bleef de toestand jaren hopeloos. Dit had ingrijpende gevolgen voor de tankervervaart: de vaarroutes werden verlegd vanuit de Perzische Golf via Kaap de Goede Hoop. De risikozones zijn sindsdien goed gekend: Japan, Indonesië, Malakka, Kaap de Goede Hoop, de Middellandse Zee, het Kanaal, de Noordzee en de Oostkust van de Verenigde Staten. De tonnemaat van de schepen werd, na de Suez-krisis, drastisch verhoogd, in een poging om de kostprijs te drukken, wegens de grote omweg. Zo ontstonden mammoet-tankers, meteen een mijlpaal in de geschiedenis van de zeevaart. Om de dure aardolie van de bron in de Arabische Staten te vervoeren naar de verbruikers in Europa en elders, werd onmiskenbaar een grootschalige, winstgevendende optie genomen met grote risico's voor mens en milieu.

De schandalige toestanden op de goedkope-vlag-schepen zijn een logisch gevolg van de machtsconcentratie in de kring van de oliemagnaten. De bemanning wordt aangemonsterd voor zes maanden of langer (op normaal geregistreerde vaartuigen is dat drie maanden!). De werkvoorwaarden zijn ongunstig. Weinig regels van de sociale zekerheid worden nageleefd. Een kapitein op een Liberiaanse tanker betaalt twintigduizend frank voor zijn brevet en verdient amper één derde van het loon van een gezagvoerder op een gewoon schip. Heel wat tankers van de bekende reder Onassis varen onder goedkope vlag. Hetzelfde geldt voor de schepen van de machtige Amerikaanse reder Paul Getty. Trouwens de goedkope-vlagvloot wordt gecontroleerd door de Verenigde Staten. De registratie van zulke schepen gebeurt langs een Liberiaans konsulaat. In Monrovia, hoofdstad van deze West-Afrikaanse

staat, worden de registraties gecentraliseerd. Goedkope-vlagschepen zijn slecht onderhouden. De scheepsveiligheid wordt overgelaten aan de rederij. Tussen 1963 en 1974 verloor deze vloot viermaal meer eenheden dan de normaal geregistreerde vloot!

De rechtspraak inzake olievervuiling op zee staat onder zware druk van de oliemultinationals en leidt niet verder dan tot een minnelijke schikking. Amerika heeft zelfs de Konventie van Brussel (1969) niet goedgekeurd, zodat in vele gevallen niet eens de voorziene belachelijk lage schadevergoeding wordt toegekend. Het afdwingen van afdoende preventie-maatregelen door middel van een gerechtelijke actie, is slechts mogelijk als tientallen miljarden op het spel staan, want daarvoor zijn zelfs de matigste oliereuzen gevoelig. Nu blijft elk proces terzake beperkt tot een ingewikkeld juridisch steekspel, dat niets verandert aan de grond van de zaak.

"INSpraak" WORDT EEN OPEN TRIBUNE!

Het is de bedoeling om deze rubriek "INSpraak" open te stellen voor iedereen die commentaar wil publiceren op recente milieuschandalen, of standpunten wil bekendmaken die kunnen bijdragen tot de oplossing van wantoestanden.

Stel dus niet uit en benut de kans! Stuur nu je tekst naar het algemeen secretariaat!

Korte berichten.

SOLIDARITEITSAKTIE MET DE VIJF VAN ZEEBRUGGE.

Wie de anti-kernbeweging van nabij volgt, zal zich nog wel herinneren hoe in juni jl. het dumpingsschip Andrea Smits door vijf jonge Brusselselaars werd beschadigd om te verhinderen dat dit schip zijn lading kernafval zou storten op de bodem van de oceaan.

De ongemeen strenge houding van het Belgische gerecht (zie maar het erg lange voaarrest) tegenover de aktie van de 5 - een te verwachten gevolg van de impasse waarin de anti-kernbeweging zich bevindt na jaren ter plaatse trappelen - staat schrill in tegenstelling met de laksheid waarmee datzelfde gerecht optreedt tegenover hen die verantwoordelijk

zijn voor de vernietiging van het leefmilieu. De schade die dit veroorzaakt aan de mensheid is niet te schatten met miljarden.

De dreiging van de atoomstaat, waarvoor reeds zo dikwijls werd gewaarschuwd, lijkt dichterbij te komen.

In dit kader is solidariteit met de 5 van Zeebrugge dan ook een logisch gevolg. Dit heeft sinds enkele weken vaste vorm gekregen en tientallen verenigingen ondertekenden al de oproep tot ondersteuning van de 5. Wie meer informatie wil, kan contact opnemen met: Johan Debondt Oudberg 47, 9000 Gent.

JEUGDAKTIE NATUURBESCHERMING EN LANDSCHAPSZORG 1981.

In 1981 zal het de tiende maal zijn dat de Stichting Leefmilieu-v.z.w., haar 'Jeugdactie Natuurbescherming en Landschapzorg' organiseert.

De bedoeling is groepen van jongeren te stimuleren hun handen uit de mouwen te steken ten bate van de natuur en het landschap in hun omgeving.

De Stichting Leefmilieu zal hen daarbij vooral financieel helpen en stelt daar dit jaar 1 miljoen voor beschikbaar waarmee een 50 à 60 projecten mogenlijk zullen gemaakt worden. Jongeren tussen 15 en 25 jaar, zoals schoolklassen, jeugdbewegingen, jeugdclubs en jeugdeden van natuur- en milieuverenigingen kunnen eventuele projecten die on de loop van '81 zullen gerealiseerd worden, voor 6 maart '81 indienen, onder de vorm van een getypt dossier op het secretariaat van de Stichting Leefmilieu.

Adres: P/A Rockoxhuis- Kredietbank Keizerstraat 8, 2000 Antwerpen. Het volledig reglement + voorwaarden kunnen tevens op het vermelde adres verkregen worden.

GAME FAIR '81: OPNIEUW BOYCOT.

Op 6-7-8 juni '81 loopt te Lanaken de tweede Belgische jagersbeurs "Game Fair". Onnodig te vermelden dat het hier niet om een milieuvriendelijke manifestatie gaat, hoewel deze jagers zichzelf als "beschermers, verzorgers en beheerders" van de natuur voordoen. Een verdachte uitspraak als men weet dat op die jagersbeurs jachtwapens, opgezette zeldzame dieren, huiden, gifteieren en klemmen aan

het publiek voorgesteld worden. Jacht kan enkel verantwoord worden uit ekologische noodzaak, uitgevoerd door gewetensvolle en gediplomeerde jagers en niet als statussymbool of uit bloeddorstige drang. B.B.L.-Vlaanderen doet dan ook een oproep aan alle milieubewuste mensen om deze Game Fair '81 te boycotten door die gewoon dood te zwijgen en er zeker niet aan deel te nemen.

WATERMOLEN ROTSelaar.

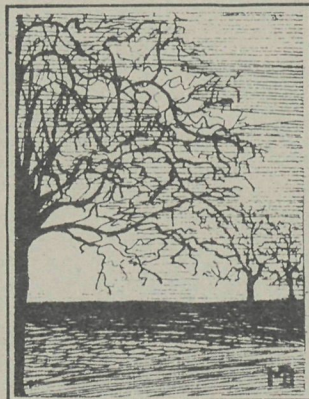
Dit uniek stuk erfgoed moet dringend als een der laatste vroeg-industriële getuigenissen van de streek gered worden van onttakeling en verval. Heden staan het metaal- en houtwerk in verkoop! Het geheel kan uiterst gemakkelijk dienst doen als: gemeentelijk cultureel centrum, molenmuseum, openlucht-klassenmuseum, getuigenis-

gebruik voor zachte energie. Het grootste deel van de machinekamers is nog gaaf gebleven en de gebouwen zijn gemakkelijk aan te passen. De afdeling architectuur van de K.U.L. heeft een pasklaar project van de watermolen te Rotselaar tot molenmuseum en groencentrum. B.B.L. (Vlaanderen) steunt dit waardevol voorstel!

ALLE BOMEN OP ZENNEDIJK TE LEEST WEG ?

Ten gevolge van de recente overstromingen worden momenteel de dijken van de rivieren, behorende tot het Scheldebekken in het Mechelse, verstevigd. Welke maatregelen zal men treffen om de verbeteringswerken aan de Zennedijk te verzoenen met het behoud van de bomen, die er bijdragen tot uitzonderlijk natuurschoon?

Deze prachtige bomenrijen zouden plaats moeten ruimen voor steen en beton. Kan men deze werken niet realiseren zonder een onherroepelijk ingrijpen in het plaatselijk leefmilieu?

DE TOEKOMST VAN ZUID-POOLLAND.

In de loop van vorig jaar is men erin geslaagd om meer dan 100 organisaties uit meer dan 20 landen te verenigen in een koalitie die de aandacht wou vestigen op de problemen rond Antarctica.

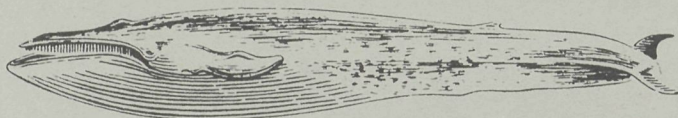
Deze koalitie werd echter nog niet duidelijk gestructureerd. Nu blijkt dat de noodzaak van een permanente overkoepelende organisatie zich opdringt. Dit om de aandacht te blijven vestigen op het wereldprobleem Antarctica, om informatie te verspreiden en politieke oplossingen te helpen zoeken.

Hierbij dient de aktie zich toe te spitsen op drie punten:

en de olie-exploitatie. De voedingsbodems van de blauwe en bultrugwalvis moeten beschermd worden tegen deze gevaren.

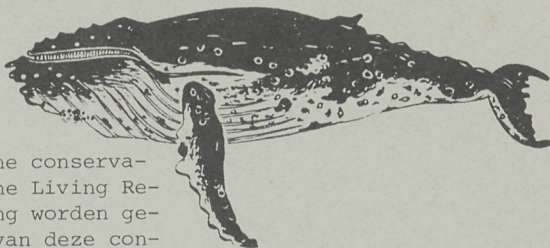
-Het Antarctisch gebied moet het statuut krijgen van beschermd wereldgebied tegen oliewinning.

Voor het ogenblik onderhandelen de 13 mogendheden van het Zuidpoolgebied over de reglementering van de oliewinning in het gebied. Elke olie-ontginning, hoe zij ook wordt gereguleerd, is een rechts treekse bedreiging voor het milieu. Een redelijke regeling voor de mijnbouw in Antarctica kan oliewinning in het gebied voorkomen.

BLAUWE VINVIS

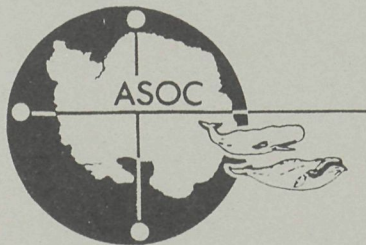
BULTRUGWALVIS

- De "Convention for the conservation of Antarctic Marine Living Resources" moet in werking worden gesteld. De ratificatie van deze conventie door de betrokken regeringen is hiertoe een eerste voorwaarde. De organisaties moeten resolutie indienen om de jaren 80 te laten uitroepen tot de dekade van het onderzoek van de Zuidelijke oceanen. Met dit onderzoek moet zo vlug mogelijk worden gestart om na te gaan of het vissen op krill de redding van bedreigde walvissoorten niet in het gedrang brengt. Ook dient gezamenlijk wetenschappelijk onderzoek te worden uitgewerkt om de ecosysteemstandaard toe te passen (de eerste ter wereld).

-Bescherming van bedreigde walvissoorten tegen de visserij op krill

Wil het unieke Antarctische gebied van de ondergang worden gered, dan moeten er dringend maatregelen worden getroffen, zoniet kan binnen afzienbare tijd deze poolstreek bijgezet worden in de trieste rij van verwoeste natuurgebieden.

PETITIEAKTIE ENERGIE.

Verskillende berichten maken melding van de wijze waarop de overheid beslist heeft een groter aandeel te nemen in de elektriciteitssektor, meer bepaald in kernenergie. (Als onderdeel van de structuurhervormingen voorzien in de budgetwet van 8/8/'80)

Dit is duidelijk een verdere uitholling van het parlementair debat over energie. Uitholling waarvan de structuurhervorming een duidelijk voorbeeld is. In deze hervorming wordt voorzien dat het openbaar initiatief 15% van de productie tegen 1995 in handen kan hebben door participatie. (4% van de in bouw zijnde en 25% van de nieuw te bouwen kerncentrales)

In ruil voor dit alles krijgt de openbare sektor de mogelijkheid beroep te doen op een hoeveelheid nukleaire elektriciteit waarvan de kostprijs lager zou liggen dan die afkomstig van fossiel gestookte centrales.

Adieu rationeel energieverbruik.
Adieu stadsverwarming vanuit kleine gedecentraliseerde centrales.
Leve de kernenergie en de elektriciteitsproductie.

Een beleid van rationeel energieverbruik zou daartegenover drastisch moeten ingrijpen in de beleidslijnen en daarmee ook in de machtsstructuren van de holdings. Deze zijn na hun hergroepering in de nazomer '80 overgegaan tot het offensief.

De toegang tot eigen grotere participatiemogelijkheden worden gekoppeld aan een hoge elektriciteitsgroei zodat de overheid het verbruik moet aanmoedigen om te kunnen groeien. Tevens zal de aankoop van tranches in de in aanbouw zijnde centrales waarschijnlijk zonder participatie in het beheer verlopen.

In antwoord op de oproepen tot minder energieverbruik, en de strijd rond zuivere interkommunales ontwikkelen zij een politiek waarin doelstellingen van de samenleving, vermengd worden met de middelen om deze te bereiken.

Inderdaad hun eigen macht en verdere kapitaalsopbouw, die daarvoor de voorwaarde is, wordt aan het wankelen gebracht doordat minder elektriciteitsverbruik de kapitaalsintensieve kerncentrales minder noodzakelijk maken in een economie die gericht blijft op meer energie- en elektriciteitsverbruik. In deze strategie uitgaande van een der belangrijkste machtsgroepen in onze samenleving wordt ook de werkgelegenheid en het staaldossier gebruikt als wisselgeld. De berichten hieromtrent cirkuleren reeds een tijdje. Eerst sprak men van een ruil, daarna van het investeringsfonds, nu van het nemen van tranches in de kerncentrales door de overheid. Telkens kwam het erop neer dat de overheid buigt voor kapitaalsgroepen en hun strategie uitvoert.

Een laatste voorbeeld is de op handen zijnde afvalmaatschappij voor nucleair afval. Deze maatschappij krijgt zulkdanig statuut dat zij overduidelijk past in een politiek waarin de problemen en latere kosten gesocialiseerd worden.

Deze afvalmaatschappij zal verwerken alles wat door de andere niet verwerkt wordt. Voor elke handeling bestaan uitbestedingsmogelijkheden. Telkens als er bvb na onderzoek en experiment blijkt dat iets winstgevend is kan de industrie aangezocht worden het zaakje over te nemen. De hele geschiedenis van de kernenergie, waaruit blijkt dat enorme hoeveelheden gemeenschaps- gelden in onderzoek en experiment zijn gegaan om erna de privé- holdings van te laten profiteren, herhaalt zich in 1980.

De voorwaarden voor een verdere ontwikkeling op dezelfde voet wordt nu omschreven. Niet enkel echter worden alle voorwaarden voorzien om de gemeenschap met de problemen op te zadelen. Tevens wordt een

kwijting van verantwoordelijkheid afgegeven als de afval voldoet aan de criteria. Supplementaire kosten kunnen nog dertig jaar na afgave verrekend worden voor zaken die niet te voorzien waren. De gemeenschap moet dan wel bewijzen dat het zo was.

Nu weet iedereen die iets van nucleaire afval afweet dat stokkage pas na 50 jaar zal gebeuren. De staat haalt zich hier dus ook weer alle lasten op de rug. Maar er is meer. De kosten voor de 30 jaar lange kwijting van verantwoordelijkheid, die de elektriciteitsmaatschappijen in handen krijgen, zullen berekend worden door commissies die ondermeer geadviseerd worden door de producenten van het afval. Een carte blanche vanwege de staat aan de elektriciteitsmaatschappijen en dus aan de smaakmakende holdings. Er is in deze commissie geen sprake van een vertegenwoordiging van de vakbonden, de gebruikers of de milieuverenigingen. Maar zonder deze schoonheidsfout zou het toch wel de vraag blijven waartoe zo een commissie moet leiden. Het taxeren van sociale kosten van een projekt als dit is onbegonnen werk. De enige bedoeling is het afvaldossier door te spelen aan de gemeenschap.

Bovenstaande tekst is een partiële overname van de petitietekst opgesteld onder de titel PETITIE-AKTIE ENERGIE, wie daarover meer informatie wil kan kontakt opnemen met PETITIEAKTIE ENERGIE

P.A. d'ALCANTARALAAAN 72
9971 LEMBEKE Tel:091/774682.

Publikaties.

VREEMDE STOFFEN.

De Stichting Leefmilieu v.z.w., onder auspiciën van de Kredietbank, bracht in samenwerking met Uitgeverij De Nederlandse Boekhandel, een nieuwe monografie in haar reeks 'Leefmilieu Nu' op de markt. Onder de titel 'Vreemde stoffen in onze voeding: soorten, effecten, normen' behandelen de drie auteurs - Prof. Dr. D. L. Massart, Prof. Dr. H. Deelstra en Apr. G. Hoogewijs - een thematiek die de publieke opinie reeds geruime tijd in de ban houdt. De Stichting Leefmilieu hoopt alvast dat de monografie 'Vreemde stoffen in onze voeding' mag bijdragen tot een meer gefundeerde kijk op deze voor de publieke opinie zo gevoelige problematiek.

De monografie die rijkelijk werd geïllustreerd met tabellen en figuren is verkrijgbaar in/via de erkende boekhandels tegen de prijs van 565 BF.

WEEKBERICHTEN.

Deze wekelijkse publicatie van de B.B.L.-Vlaanderen is een gemakkelijk bruikbaar instrument voor diegenen die zich engageren voor de strijd voor een beter leefmilieu. De 'Weekberichten' omvatten de volgende rubrieken:

- 1° Persoverzicht
Hierin worden de krantenartikels met betrekking tot het leefmilieu vermeld welke in de Belgische Nederlandstalige pers verschijnen
- 2° Belgisch staatsblad
Dag na dag treft u hierin de Koninklijke Besluiten aan, welke uitgevaardigd werden met betrekking tot het leefmilieu.
- 3° Parlementaire vragen & antwoorden
Dit omvat een opsomming van vragen en antwoorden in de Kamer

en Senaat gesteld aan de verantwoordelijke ministers voor het leefmilieu.

- 4° Aanwinsten
De nieuwe publicaties welke men in de leefmilieubibliotheek kan raadplegen.
- 5° Aankondiging manifestaties
Alle manifestaties, konferenties en gebeurtenissen, welke georganiseerd worden rond de milieu-problematiek worden hierin opgenomen.
De abonnees kunnen van al deze artikels, KB's enz. een fotokopie aanvragen via een bijgevoegd bestelformulier. (5BF. per kopie + verzendingskosten. Een jaarabonnement kost 1800BF. , te storten op rekeningnr. 427-9082201-48 van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen.

UITSPRAKEN OMTRENT VERKEER.

Deze uitgave van B.B.L.-Vlaanderen bundelt merkwaardige uitspraken en gezegden i.v.m. het verkeer. Centraal staat de waanzinnige auto-verering van onze samenleving ten koste van het milieuvriendelijkere openbaar vervoer en de veiligheid van voetgangers en fietsers.

Enkele uit de vele:

-Reklame lokt mensen in auto's maar vermelding 'Verkeer'.

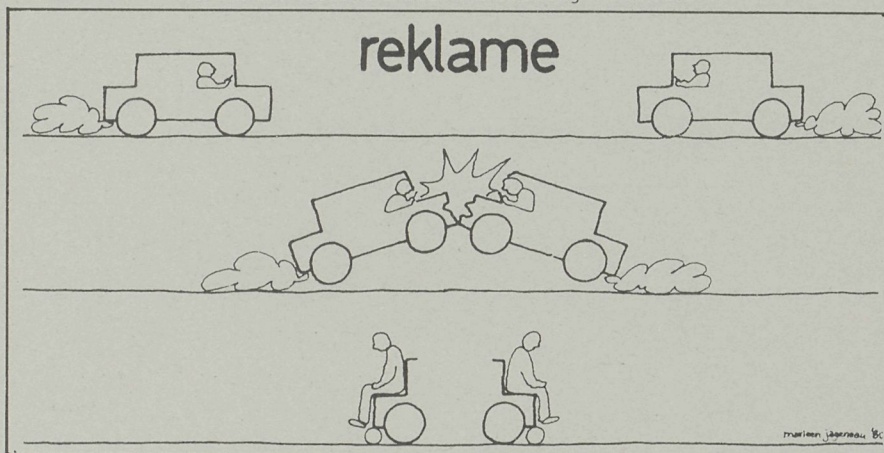
spreekt nooit over hoe ze d'r worden uitgeschopt.

-Om over na te denken, van 100 tot 0 km/h in 1 seconde.

-Elgentijdse logika: een uur te vroeg naar het werk rijden om een parkeerplaats te bemachtigen.

'Uitspraken omtrend verkeer' (Dries Jageneau) werd gedrukt op gerecyceld papier en geïllustreerd met tekeningen van Marleen Jageneau.

Te verkrijgen door storting van 130 BF. op rekeningnr. 427-9082201-48 van B.B.L.-Vlaanderen met de

BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIES LEEFMILIEU BIJLAGE '80

Sinds eind december is de bijlage '80 van de bibliografische referenties klaar en verkrijgbaar.

Deze is een aanvulling bij de twee reeds bestaande delen, die op een zeer duidelijke wijze onze uitgebreide leefmilieubibliotheek inventariseren. Behalve vele gekommercialiseerde werken bezitten wij ook een zeer groot aantal rapporten en tijdschriften die vrijwel de hele waaier van de milieuproblematiek bestrijken.

Ongetwijfeld een nuttig document die u 'up to date' houdt over ver-

schenen publikaties.

Kostprijs van deze 167 blz. dikke kataloog: 300 Bfr. + 17 Bfr. verzendingskosten, te bekomen op rekeningnummer 427-9082201-48 van de Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen met de vermelding 'verzamelkataloog'.

LANDINRICHTING, EEN DRINGENDE NOODZAAK.

De Koning Boudewijn Stichting hecht in haar programma specifiek aandacht aan de verbetering van de levensvoorwaarden op het platteland. De landelijke gebieden worden bedreigd door allerlei ingrepen en in het bijzonder door grondroof door verstedelijking en uitbreidende industrie.

uitgegeven door de K.B.S., geraakt vertrouwd met het konsept landinrichting alsook met haar opties, haar doel en haar toepasbaarheid. De methode van de landinrichting zoals ze is voorgesteld in het boek komt tegemoet aan de eisen die gesteld worden om tot een goede bestemming en beheer van landelijke

'Landinrichting' is algemeen aanvaard als een sanerend middel om aan de wensen van de niet-agrariërs te voldoen evenwel zonder het platteland te schaden.

De lezer van de brochure 'Landinrichting, een dringende noodzaak',

gebieden te komen. Dit wordt verduidelijkt door konkrete voorbeelden. De brochure telt 67 blz. en bevat talrijke foto's en illustraties. Te verkrijgen op rekeningnummer 088-063941-09 van de K.B.S. met de vermelding brochure landinrichting.

Portret.

VOORSTELLING VAN DE VLAAMSE BOSBOUWVERENIGING.

In Vlaanderen is (in 1970) 9% van het grondgebied bebost. Bevoegde wetenschapsmensen stellen de ideale bebossingsgraad voor Vlaanderen echter op 30%. Gezien de belangrijkheid van het bos, moet een verdere verschraling van het bospatrimonium verhinderd worden.

met als hoofddoel het zoeken naar rust, schoonheid en de mogelijkheid van ongestoorde natuurobservatie.

De V.B.V. heeft een maandelijks mededelingsblad dat actuele problemen behandelt. In het driemaandelijks tijdschrift 'Groene Band'

De Vlaamse BosbouwVereniging werd opgericht door een aantal personen die beroepshalve bij het bos betrokken zijn, en anderen die het een warme genegenheid toedragen.

De voornaamste doelstellingen zijn:

- de bescherming van alle bossen en hun voortbestaan verzekeren.
- de uitbreiding van het bospatrimonium (dit kan o.m. op restopervlakten bij verkeersknooppunten, op verlaten bouwgronden, op afvalstorten)
- de stimulering van het sociaal bosgebruik; de voorkeur gaat uit naar geïndividualiseerde recreatie

wordt meer technisch en theoretisch ingegaan op bepaalde facetten van de bosproblematiek. Ook andere publicaties staan op naam van de V.B.V. De vereniging lag aan de basis van meerdere initiatieven (boomplant-akties, Week van het Bos,...)

De Vlaamse BosbouwVereniging wenst een goede drukkingsgroep te zijn, die met kennis van zaken en met een oordeelkundige inzet ijvert voor een zo goed mogelijk gebruik van de bossen. Meer inlichtingen bij V.B.V. Geraardse stwg 267, 9231 Gontrode tel: 091/52.21.13.

E. Ampe, V.V.M.I.

Kalender.

Vrijdag 13 februari 14 U. Werkgroep van het Algemeen Nederlands
Kongres. Lokaal C.V.N. te Antwerpen.

Dinsdag 18 februari 20 U. Jaarlijkse statutaire vergadering
Bond Beter Leefmilieu-Vlaanderen
te Brussel.

Donderdag 19 februari 10.30 U. Vlaams-Nederlands milieuoverleg
Hotel Goderie (bij Centraal Station)
te Roosendaal.

Zaterdag 11 april Kaderdag milieuoverleg Oost-Vlaanderen
rond het thema "Aktievoeren".

Maandag 20 april tot 24 april Konferentie met als thema "Natuur-
behoud en recreatie in natuur- en
landschapsparken in Groot-Brittanië".

Donderdag 7 mei Milieuavond A.C.W. met medewerking van Bond Beter
Leefmilieu-Vlaanderen te Geel.

Zaterdag 6 juni Benegorakongres te Antwerpen.

Zaterdag 3 en zondag 4 oktober Algemeen Nederlands Kongres te Brussel.

Aankondigingen van milieumanifestaties zoals debatten, opendeurdagen,
kursussen, stages enz., kunnen voor eventuele opname in onze week-
berichten opgestuurd worden naar B.B.L.-Vlaanderen.

DE STADSVERNIEUWINGSKAMPAGNE 1981.

De stadsvernieuwingskampagne 1981 is een initiatief van de Raad van Europa waaraan 21 landen-leden, waaronder België deelnemen.

De krachtlijnen van de actie zijn:

- de verbetering van de kwaliteit van het stedelijk milieu, de bestaande woningen en gebouwen.
- een beleid ten gunste van de werkgelegenheid en een aantal sociale voorzieningen met betrekking tot het onderwijs, de kultuurverspreiding en het vervoer.
- inspraak en bewustmaking van de bevolking
- de taken van het stadsbestuur en de plaatselijke overheidsdiensten.

Wie wil meewerken of bijkomende informatie wenst kan terecht bij B.B.L.-Vlaanderen of BRAL, Oude Graanmarkt 5, te 1000 Brussel Tel: 02/511.32.69.

"MILIEURAMA" is het maandelijks tijdschrift van BOND BETER LEEFMILIEU-VLAANDEREN v.z.w.

Aarlenstraat 25, 1040 Brussel Tel:02/230.94.10.

1ste jaargang nr. 1 en 2, januari/februari 1981

Prijs voor een los nummer: 40 Bfr.

verantwoordelijke uitgever:

R. Dirks Karel Van den Oeverstraat 50
2200 Borgerhout.

